

Ára 40 fillér.

Kiváló angol férfi szövetek!

Saját szabóság!

Az egész város arról beszél, hogy az

EXCELSIORBÓL ujjaalakult

Dr. SALGÓ ÉS TSA TEXTILKERESK. RT.-nál, Somogyi-u. 22.

mily jól és olcsón

lehet vásárolni

Dus új raktár!

Hat havi hitel!

Üzleti elvünk:

megbízható árut szolid áron!

Régi vevőinknek egészen kivételes kedvezmény!!

Különleges női divatkelmék!

Nagy választék!

Az eddiginél még előnyösebb feltételek mellett vehet mindenki

**gáztakaréktüzhelyeket,
vizmelegítőt, vasalót stb.**

a helybeli légszeszgyárnál. A legjobb világhírű gyártmányokból most érkeztek hatalmas készletek.

Érdeklődni lehet 9—12 óra között.

Telefon: 2.

A légszeszgyár igazgatósága.

REMINGTON írógépek képviselője. **Portable 20 pen-
gős havi részletre**

Használt gépek 40 P-től. **Specialis amerikai** irodabutor-gyár. Javító műhely. **Az író és sokszorosító-gé-
pek** kellékeiből nagy raktár.

WIRTH és RENGEY Horváth Mihály u. 7. Telefon 12—21 sz.

SZEGEDI SZEMLE

Előfizetési árak:

Egy évre	17.— P
Fél évre	9.— „
Negyedévre	4.80 „
1 hóra	1.60 „
Egyes szám ára	— .40 „

VÁROSFEJLESZTÉSI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

SZEGED,

Tisza Lajos-körút 71. szám.

Telefon: 8—95.

Felölős szerkesztő és kiadó: GERŐ DEZSŐ.

Milljon Stuart és Hüppe Szaniszló a szegedi tanyákon.

Apelláta Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter urhoz.

Elmondja: Móra Ferenc.

Megszokott dologgá vált nálunk, hogy ha valaki előkelő idegen Szegedre jő, az obligát disztribúción felhangzik a jelszó: „most pedig ki a tanyára!” Hogyne, hiszen a városban látottakból mindjobban kivész a magyar jelleg és egy Kárász-utcai korzóból vajmi kevés az, ami sajátos nemzeti és etnográfiai tulajdonságainkat tükröznél vissza. Azért elengedhetetlen, hogy a vendég felkeresse a tanyát, ahol *tözségükér* dolgában bemutatathatjuk neki mindazt, ami nálunk alkotott hiányos fogalmait kiegészíteni alkalmas.

A főntebb említett két előkelő hangzású idegen ur is eljutott a tanyára. A különbség mindössze az, hogy ezuttal a cél nem oda irányult, hogy ők ismerjék meg a tanyát, hanem megfordítva: hogy a tanya ismerje meg őket. Hogy pedig ennek minő nemzetfenntartó, gazdasági, vagy más nagyfőntosságú rendeltetése volt és van, arra csak az illetékes tényezők tudnának válaszolni, ha — valakinek eszébe jutna ezirányú kérdést intézni hozzájuk.

Arról van ugyanis szó, hogy az utóbbi időben sokszor hangoztatott és általános lelkesedéssel fogadott kultur-decentralizációval kapcsolatosan felmerült további népkönyvtárak felállításának a terve is, mint a kultuszminiszter ezirányú gondoskodásának egyik legfontosabb étappe-ja. Azelőtt a Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelősége végezte ezt az állami feladatot; amióta azonban ez a szerv beleolvadt a kultuszminisztériumba, Klebelsberg Kunó gróf figyelme erre a kérdésre is kiterjed. Aktuálissá vált tehát ezen a téren is bizonyos kataszter felvétele, hogy így a miniszter tiszta képet nyerjen arról, hol és mit kell létesíteni, illetve kiegészíteni.

Móra Ferenc, a Somogyi-könyvtár igazgatója már régebben végigjárta a szegedi tanyákon felállított u. n. állami népkönyvtárakat és böngészgetett az ott letétbe helyezett „művek” között. Érdekes volt megtudni, hogy az állami gondoskodás minő lelki mannával igyekezett a tanyai nemzet kulturáliságát kielégíteni és hol nyílik esetleg alkalom arra, hogy bizonyos hiányok pótlására megfelelő proposíciók megtétele révén gondoskodás történhessék. Ez a körút azután szenzáció eredménnyel járt, amint Móra alább következő nyilatkozatából látható. Ez a tragikomikus valóság beszédes tanulsága annak, hogy mire képes egy olyan adminisztráció,

amely a népről akar gondoskodni, de végrehajtó szervei oda-fenn a központban nem ismerik, amínt hogy nem is ismerhetik a népet, annak psychéjét és intézkednek az érdekelt tényezők meghallgatása nélkül.

A Szegedi Szemle pontosan eljut minden héten a kultuszminiszter ur asztalára. Vajha eredménnyel járnának a mi Móra Ferencünk tapasztalatai és Klebelsberg Kunó gróf, ugyis, mint Szeged város szeretett képviselője, megtenné azokat az intézkedéseket, amiket a szegedi Somogyi-könyvtár igazgatója ezirányban a tanyai lakosság érdeke szerint óhajtanónak talál. Mert hogy a mai helyzet orvoslására szorul: az egy pillanatig sem lehet kétséges ezek után.

Móra Ferenc kérésünkre körútjáról a következőket mondotta el nekünk:

— „Nemrég körutat tettem a tanyákon, amely alkalomból nézegettem az ott letétbe helyezett állami népkönyvtárak anyagát is. Szép diófa-szekrényekben vannak ezek a könyvek; rajtuk ékeskedik a magyar címer és a Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének körirata, így hirdetvén a világnak, hogy a bennük lévő tartalom ennek a hivatalnak intézkedéséből és kiválogatásában került oda. Nem mondhatom, hogy a szekrények elhanyagolt állapotban lettek volna és ugyanez áll a könyvekre is, amelyek állami tulajdont „képeznek.” Az illetékes könyvtárosok nyilatkozatai szerint annyira vigyáznak egyik-másik műre, hogy — kézbe sem vesznek sohasem. Mások meg arról panaszkodtak, hogy a tanyai magyarok körében igen soknál sajnálatos hozzá nem értés és idegenkedés mutatkozik egyes könyvekkel szemben, amik pedig feltétlenül értékesek kell, hogy legyenek, különben nem küldte volna ide őket az állami gondoskodás. Valami titkos kíváncsiság ösztökélt, hogy ezeket az elhanyagolt irodalmi műveket megismerjem, hátha szelid rábeszéléssel meg tudom győzni a magyarokat arról, hogy Isten és maguk ellen való bünt követnek el, ha elmulasztják ezeknek a könyveknek az olvasását. A tanyai könyvtáros azután kérésre le is emelt a polcokról egy rakás kötetet, amikről már első pillantásra látszott, hogy azonmód érintetlenségben maradtak, amint anno nagyon rég idekerültek. Elolvastam az indexre helyezett könyvek címeit és egyszeriben furcsán éreztem magam. Rájöttem, hogy itt ugyan háába törekednék rábeszélteni a magyarokat: szélmalomhare és falra hányt borsó lenne itt minden

szó. A sokféle elémtett cím és név közül most hamarosan csak kettőre emlékszem, de ezekre azután alaposan, mert három különböző tanyai népkönyvtárban mindenütt találkoztam velük.

Az egyik könyv címe így hangzott:

MILLJON STUART:

AZ INDUKTIV ÉS DEDUKTIV LOGIKA RENDSZERE.

A Magy. Tud. Akadémia kiadása.

Három pompás, keményfedelű diszkötet volt ez a Milljon Stuart; volt vagy 3 kiló összesen. De a másik könyv is nagyon érdekes:

A LENGYEL ALKOTMÁNY FEJLŐDÉSE.

Irta: HÜPPE SZANISZLÓ.

Szintén az Akadémia kiadása.

A tanyai könyvtáros rámnézett, én őreá, majd mindketten a halom könyvre, ami előttünk volt az asztalon. Hallgattunk, miközben meghatva gondoltam arra a szerető gondoskodásra, amiben az állam az el nem helyezhető akadémiai kiadványokat részesíti. A többieket, — voltak pedig még szép számmal, — már nem is volt kedvem megtapasztalni. És ezt vegye be a tanyai nép! Szöbrot kellene állítani annak, aki ezeket a könyveket ide dirigálta.

Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy ezek az állapotok csak nálunk vannak meg.

Dózsa dorozsmai főszolgabírónak jelentést tettek arról, hogy a körzetébe tartozó állami népkönyvtárakban sok munka van, ami erkölcsi, vagy hazafias szempontból kifogás alá esik. Ez a gondos és rendkívül lelkiismeretes tisztviselő hozzám fordult azzal a kéréssel, hogy vizsgáljam át a könyvtárkész-

letekről készített — az odavaló könyvtárőrök kezével irt, — mintegy 70 darab katalógust és jelöljem meg a kiselejtezendő műveket. Én ezt a munkát vállaltam; honorárium fejében pedig azt kötöttem ki, hogy a feleslegessé vált könyveket a szegedi Somogyi-könyvtár kapja meg. Ebben meg is egyeztünk és nagysokára meg is birkóztam a feladattal. Bár sem az erkölcs, sem a hazafiasságba ütköző művekre nem akadtam ezekben a katalógusokban, annál többre azonban, amelyek a józan ész és az izlés ellenére kerültek az ottani körzet népkönyvtáraiba. Ennek illusztrálására csak egyet hozok fel: az egyik jegyzék elején, valamelyik tanyai magyar ortografiájával a következőt olvastam:

A mű írója: Antal. Címe: A vörös lilliom.

Erről tudtam meg, hogy itt Anatole France híres könyvével állok szemben.

Mindebből pedig mi a tanulság?

A vidéki, elsősorban a tanyai népkönyvtárakat az államnak alapos revízió alá kell vennie, mert ha minden úgy marad, amint most van: a magyar paraszt nem olvassa el sohasem az ott letétbe helyezett művek nagy részét. Ehhez a revízióhoz pedig igénybe kell venni a helyi szerveket; ki kell kérni a véleményüket és az egyes népkönyvtárakat a körzetükbe tartozó legnagyobb könyvtár állandó irányítása és felügyelete alá kell helyezni. Szegedi viszonylatban a Somogyi-könyvtár látná el ezt a munkát, ha erre megfelelő munkaerőket kapna. Anyag és jóakarát dolgában egyébként nincs hiány. Mi azután, akik ismerjük a mi tanyai magyarjaink lelkületét és szükségleteit: gondoskodnánk arról, hogy ők a nekik jutott, mindenképpen hasznukra váló és az ő problémáikkal foglalkozó, az ő nyelvükön irt szépirodalmi és gazdasági vonatkozású könyveket el is olvassák. Mert a magyar ember mindent elolvas, amit a kezébe adnak és amire felhívják figyelmét. Ezt azonban eddig nem csinálta és még ma sem csinálja senki. A budapesti központból nem lehet ezt elvégezni. Ezzel a jóhiszemű, okos szóra hajló, sőt tanulnivaló-

NÁTÓ.

Irta: Réti Ödön a Dugonics-társaság tagja.

Nátó borzasan, gyűrött arcgal bujt ki az ágyból. Apró birkaszemeinek álmos pillantása végigsimogatta a bölcsőben alvó gyermekeit, hangosan ásitott, magára vette szoknyáját, meztelen lábait papucsba bujtatta, aztán kinyitotta a konyhára nyíló ajtót.

— Gicá! — Medőbbenve nézett szét a kis konyhában. — Gicá! — Szemei kerekre nyitak, megdermedve bámult maga elé, hom-

lokát dörzsölgette, majd kétségbeesett jajgatással kirohant. — Gicá . . . Gicá . . .

Körülszaladta a vályogból épült házacskát, a harminc-negyven lépésnyire odább épült juhaklot s folyton hívó, panaszkodó kiáltozás közben a város felé vezető gyalogútra tért, minden irányba nézelődve, körülkémlélődve, kiáltozva, sóhajtozva.

Köröskörül, ameddig a szeme ellátott, lomha nyugalommal ölekezett a szikes síkföld, az ég párafoszlányos szürke

peremével. A távolban, néhány lombját bontogató, csenevész fa ágai között fehéren csillogott egy víztócsa, varjak repültek a feje fölött nesztelenül. Nézte, merre mennek? A város felé . . . ő pedig itt van és itt is marad; hiába futna, úgy sem érné utól őket. A gyermekeit sem hagyhatná itt. Hirtelen megállt. Egy kukoricaszemet pillantott meg a földön, odébb megint egyet, távolabb megint egyet-kettőt. Visszafordult. Most már tudta, egész bizonyosan, hogy Jócó, az ura, meg Nikola, az ura testvéröccse, vásárra vitte a Gicát, a malacot.

Nem, ezt mégsem hitte volna, bár pedzették, példázgattak róla, hogy legokosabb lenne behajtani az aracsí vásárba, majd ők . . . mire vár még ezzel a rongyos malaccal, két hét múlva sem kap többet érte egy fityinggel sem, majd ők . . . ők, ők . . . a gazemberek, most vége mindennek; nem lesz szép új ruhája, sárga szoknyája piros rózsákkal, helyes kis dusánkája pirossal beszegve . . . nem lesz már soha többé, soha . . . ellopták tőle Gicát, akit az ő verejtékes fáradsága árán összekuporgatott pénzeskén vettek, akit ő nevelt, hízalगतott, a gyermekeit sem gondozta különben, a szájától vont el a falatot, hogy inkább neki jusson, hizzon, gyarapodjék. Negyven koronát megadott volna érte a hentes. Hát azért sugdostak az este, ezt főzték ki, erre való volt a korai fölkelés. Hogy kicsalogassák kukoricával és vásárra vigyék.

gyó néppel állandóan foglalkozni és érintkezni kell; ebben látom az intelligens középosztály egyik eddig annyira elhanyagolt, de annyira életbevágóan komoly feladatát. A magyar intellektuál rétegnek sürgősen pótolnia kell ezt a multban elkövetett hibát;

a néppel nemcsak március 15-én, (amikor „honfitárs”) és a választások alkalmával, (amikor „polgártárs”) kellene érintkeznie, hanem az élet minden megnyilvánulásában, így pl. a népkönyvtárak tartalmának a kezébe való adásában is.”

Nyílt levél

Somogyi Szilveszter dr. polgármester urhoz.

Polgármester Ur,

Bocsásson meg, hogy e sorok szerény írója, — Méltóságodnak egyébként legkészségesebb híve —, a rendes újságírói kihallgatások helyett ezt a módot veszi igénybe, hogy figyelmét felhívja valamire. Történt ez pedig azért, mert az ügy nagyon is fontos egyrészt, — másrészt pedig szükséges valami irott bizonyíték arra nézve, hogy a kellő időben hangzott el ez a tiszteletteljes felhívás, még mielőtt Polgármester Ur nyári szabadságát megkezdte volna.

Önről lesz szó, polgármester ur.

Felesleges talán ismételtlen hangoztatnom, hogy e lap távol áll a személyekkel való foglalkozástól, bárki légyen is az.

Ön azonban, polgármester ur, — bocsánat a kifejezésért: — némiképpen köztulajdon, helyesebben: közkincs, még pontosabban: e város egyik eleven, integráns része, akivel foglalkozni adott esetben nemcsak jog, hanem kötelesség is.

Ne méltóztassék tiltakozni a definíció ellen, mert én Méltóságod saját szavait és elejtett megjegyzéseit hozhatom fel ennek bizonyítására. — Különben is nem ez a fontos.

Polgármester ur, önről a napokban azt írta egyik laptársunk, hogy céltudatos, földönjáró, ko-

moly és erélyes megvalósítója terveknek és eszméknek, azonban — mindég a más terveinek és eszméinek. Hogy Ön szívós, kitartó energiával, alapos megfontoltsággal, gondos körületekintéssel és más, feltétlen elismerésre méltó módon halad a célja felé, azonban — ezt a célt rendszerint már évtizedek előtt kitűzték, amikor Ön még kicsiny gyermek vala. Hogy Ön nagy a kivitelben, de nem termel eszméket; hogy legyőzhetetlen erőt reprezentál az eszközök és módok teremtésében, de nincs elég fantáziája új célok, új álmok, új eszmék és életszükségletek — kitalálására.

Polgármester ur: az Ön iránt érzett mélységes tisztelem és nagybecsülésem késztet arra, hogy kijelentsem: ezek a „vádak” szóról-szóra — **alaposak**. Ugy van, ahogy laptársunk mondja. Én azonban tovább megyek e megállapításnál és felfedve e jelenség okát, egyben az orvoslás módját s eszközeit is rendelkezésére bocsájtom. Tartozom ezzel annak a közkincsnek, amit az Ön személye, Polgármester ur, Szeged életében reprezentál.

A baj ott van, kérem, hogy Méltóságod tiznél több éves polgármestersége alatt és talán már régen azelőtt is, nem tette ki a lábát Magyarországhatárán túl. Külföldi séjour-jai kimerülnek abban, hogy szabadságát rendszerint most megszállott területen lakó felsőmagyarországi rokonai-

Ha ő ezt sejti, korábban kelt volna, vagy akár le sem fekszik és ha véresre verik is mind a ketten, akkor sem engedi. De most már hiába minden, azóta az aracsi határban járnak, talán túl is adtak rajta, eladhatták már az úton, csak legalább megkérnék az árát és ne költenék el a pénzt itálra, kártyára, bolondságokra. Jó: egyenek, igyanak, egy kis frissen sült hurkát, egy pohár sört, de a többi hozzák haza s adják a kezébe tisztességgel. Itt van Nátó, ez a tied, megdolgoztál érte, most rajtad a sor, rongy az inged, darabokban foszlik le testedről az egyetlen szoknyád, rajtad a sor; menj be a városba, vegyél magadnak új ruhát, sétálj benne az utcákon, menj a templomba, hadd lássák, milyen szép vagy. Menj, Nátó, olyan ruhát vehetsz ennyi pénzért, mint a harmat, olyan leszel benne, mint a virágos kert; rózsák, tulipánok, szegfűk nyílnak rajtad, az ujjadra is kerül egy kis gyűrű, aranyos pénzfűzér a nyakadra . . . Soha, soha, tudja ő ezt jól. Negyven koronát adott volna a hentes, gyönyös piros papucsra is teltet volna, a fejére selyemkendő, azon is egy rózsza, vagy más virág . . .

Epesztő sóvárgással nyújtotta ki karjait. Könnyeinek kesztyű pompás szövetek sorakoztak és libbentek el előtte; sárga, kék, vörös, zöld, virágokkal ékes, cifra-tarka szoknyák, ennivaló, vadonatúj dusánka . . .

— Ti még alusztok, ti még nem tudjátok, mi történt, —

suttogta a bölcse fölé hajolva, melyben nyugodtan pihent két gyermeke.

Egy élére állított deszka választotta el őket egymástól, ezt Nátó szegezte oda, hogy Darinka, aki öt éves, testes gyermek volt és forogni, rugkapálni szokott álmában, valahogy kárt ne tehessen félesztendő kis testvéreben. Megérintette Darinka karját, mire a kisleány ijedten rázkódott össze és sűrű szempilláktól árnyalt szemei csodálkozva néztek fel anyjára.

— Képzeld, Darinka, az apád, meg Nikola, a kisebbik uram, elvitték a Gicát, hitted volna ezt? Most mi lesz velünk, mondd? Mondd kislányom, mit csináljak, nézd: rongyokban szakad le rólam ez a szoknya, se nektek, se nekem egy felvevő ruhánk.

A kis lány komolyan vizsgálta anyja arcát, felhő suhant át sápadt homlokán, arcoskája eltorzult és időtlen, kurrogó rikoltással felelt.

Darinka süketnéma volt. Mikor a leánykának ez a fogatkozása először bizonyodott szomorú valósággá, Nátót borzalmasan elverte az ura.

Zokszó nélkül, megadással türte ezt s úgy vélte, ezzel levezekelte bűnét, mert pillanatig sem kételkedett abban, hogy ő, és csak egyedül ő a hibás, mert ő szülte ilyennek a gyermekeket.

(Folytatjuk.)

nál tölti. Ne méltóztassék félreérteni: ez nem beavatkozás az Ön legszemélyesebb magánügyeibe, egyszerűen csak regisztrálom azt, amit ugyanis tud mindenki ebben a városban.

Ön, polgármester ur, nem kíváncsi természet. Önt nem érdekli a Szegedhez hasonló külföldi városok sorsa, tervei, berendezkedése, ujitása és sok más ezer és ezer dolog, ami hozzátartozik egy város életéhez. Ön már akkor is egészen boldogtalanul látszik, ha valamely halaszthatalan ügyben csak Pestre kell felutaznia néhány órára és idegesen várja azt a pillanatot, amikor ismét szegedi talajon járhat. Az Ön részére Szeged a világ közepe és ha nem lenne muszáj: Ön ebből a városból évekig ki sem mozdulna. Ha valami olyan nemzetközi jellegű esemény van a külföldön, amire a város is el kell, hogy küldje a maga képviselőit: tanulmányok, kongresszusok, kiállítások, kegyeletos zárándokutak, stb. stb.: Ön soha nem vesz részt az ilyen expedícióban, inkább kiküld maga helyett olyan városi tisztviselőket — tanulmányutakra, akikről pl. már akkor tudja, hogy egy év múlva nyugdíjba mennek. Nem és nem: Szeged polgármestere nem megy el Bécsbe, Berlinbe, Párisba, Rómába vagy New-Yorkba, Szeged podesztája nem akar látni, nem akar tapasztalni, nem kíváncsi semmire, ami **odakinn** van és nem tartja szükségesnek bár egyszer is, hogy Ő menjen el oda, ahová a polgármesternek és nem másnak ille nék elmenni.

Lám, Szegednél sokkal kisebb városok polgármesterei bejárják minduntalan a külföldet és ha-zaérkeznek új gondolatokkal, kibővült látókörrrel, eszmékkel telítve. Igyekeznek a saját szemükkel látott dolgokból átvenni a jót, a mi viszonyainkra alkalmazni és megvalósítani belőle mindazt, ami megvalósítható. A mi polgármesterünk, sajnos, be-éri a mások látásával, referádaival és agyának minden sejtje beidegződött a helyhez kötöttség-hez, a szegedi horizonthoz és parlagon heverteti azt a nagy tudást, puritán felfogást, erőt és akarást, ami előtt különben mindenki meghajol.

Ez az oka annak, — szerény véleményem

szerint, —, hogy Méltóságod nem termel új eszméket, nem tűz ki eddig ismeretlen célokat és csak a már meglévők kivitelére szorítkozik. Ezért van égetően szükség arra, hogy ennek a városnak érdekében, amelyet Méltóságod annyira szeret: Szegednek érdekében adja fel eddig követett felfogását. Menjen el, Polgármester ur, sürgőssen utazzék el más vidékekre, idegen országokba: hozza be, ha lehet, annyi év mulasztását. Nézze meg önmaga, saját szemeivel, hogy miként oldottak meg a Nyugaton problémákat, amik nálunk még megoldásra várnak; csak a saját szemeinek hig-yen és meglátja Méltóságod: ámuló elragadtatás-sal fogja majd kísérni mindazt, amit tapasztal. Kivételesen, ebben az évben ne menjen el a Fel-vidékre, vagy legalább is ne töltse ott szabadságá-nak egész idejét, hanem keresse fel hivatalos mi-nőségben Bécs, Berlint, Párist . . . Mindenütt az Önt megillető tisztelettel fogadják majd Méltóságodat, amint tesszük azt Szegeden is, ha ide-gen jó hozzánk. Hig-yje el, Polgármester ur: erre és a még ezután elkövetkező tanulmányutakra fordított költség lesz olyan áldást hozó befektetés, mint bármilyen más közérdekű kiadás. A város kö-zönsége örömmel áldoz majd arra, hogy polgár-mestere is elutazzék ezentul mindenüvé, ahol Sze-ged szempontjából profitálni lehet valamit és bol-dog lesz, ha egykor majd Méltóságod is hoz ma-gával új, friss, egészséges gondolatokat, célkitü-zéseket, eszméket.

Polgármester ur, mindezek alapján talán még azt is megállapíthatom, hogy ha eddig jog volt a polgármesteri kiküldetés, amellyel élhetett, vagy nem, tetszése szerint: ezentul ezt olyan kötelesség-nek kell tekinteni, amit nem teljesíteni egyszerű-en lehetetlen . . .

Ismételten bocsánatot kérek Méltóságodtól az interpellációnak e formájáért, de ezt egyszer már meg kellett ugy mondanom, hogy mások is tudjanak róla.

Méltóságodnak készséges hive
Szeged, 1928 junus 10-én.

Gerő Dezső.

Szegedi utcák.

V.

Utcanevek a vár helyén.

Irta: Cs. Sebestyén Károly dr.

Vannak még szegedi lakosok, akik emlékeznek a *szegedi várra*, a legtöbben azonban talán még azt sem tudják, hogy egyáltalán volt s ha tudják, már nem is sejtik, hogy milyen nagymultu, becses történelmi emléke volt ez a városnak. Egy most nyomtatás alatt levő hosszabb tanulmányomban megir-tam ennek a régi szegedi várnak középkori építés-történetét. Röviden csak annyit említek meg itt be-lőle, hogy a várat a XIII. században, valószínűleg francia építómesterek segítségével építtette IV. Béla király, közvetlenül a tatárpusztítás után. Lőréses, magas falai, felvonóhiddal ellátott kapui voltak, volt több négyszegletes és négy kerek tornya, vízzel teit árka. A várat a törökök 1543-ban elfoglalták, de ek-

kor nem építették át, csak kijavították a falait. Mi-kor azonban az osztrákok 1684-ben visszafoglalták, alaposan, az akkori kornak megfelelően, átalakították. Mindazonáltal még az 1883. évi lebontáskor is volt olyan tornya és voltak olyan falrészletei a vár-nak, amelyek *legrégibb* korából, tehát a XIII. szá-zadból valók voltak. Annál sajnálatosabb, hogy ép-pen ezeket a részeket bontották le s tüntették el nyomtalanul s helyettük azt a faldarabot mentették meg az utókor számára, amely ma is látható a Ste-fánia-sétány mélyedésében. Ez a darab pedig éppen a vár *legújabb* korából való, mert ezt csak Mária Terézia királynő korában építették.

Ezen a romon kívül és a lebontott várfalakból

kikerült s most a városi muzeumban őrzött köveken kívül, nem maradt meg a várból semmi. Még az utcaneveinkben sem maradt meg az emléke. Elneveztek ugyan két utcát is olyan névvel, amelynek valami köze van a várhoz, de abból is csak egy maradt meg, a Vár-utca s félő, hogy az is eltűnik legközelebb, ha megint meg kell örökíteni valamely közéleti nagyság nevét.

A vár területén nem volt utca, még a kerülete körül sem, így a vár eltűnésekor nem is pusztulhatott el régi utcanév. Ma azonban egy tér, egy sétány és néhány utca van azon a területen, amelyen valamikor a vár falai és tornyai állottak. Az elpusztított vár emlékét legszebben úgy lehetett volna megörökíteni, ha ezeket az utcákat és tereket olyan névvel látták volna el, amelynek valami köze van a várhoz, vagy annak történelméhez. A mai Rudolf-tér északi részére, a Stefánia-sétány nagyobbik felére, a mai Vár-, Wesselényi-, Vörösmarty-, Deák Ferenc- és Horthy Miklós-utcára vonatkozik ez a megjegyzésem. Az egyetlen kis Vár-utca neve talán még sem elég a vár emlékének megörökítéséhez, a megmaradt várfal-rom pedig csak az osztrák elnyomatás rossz emlékét idézi fel.

Béla király, Zsigmond király, Hunyadi János, Mátyás király, Szilágyi Erzsébet, mind olyan történelmi nevek, amelyek megérdemelték volna az e helyen való megörökítést, mert közük volt a városhoz. Százszor inkább a mai Vár-utca érdemelné meg a Hunyadi-utca nevét, mint az a város szélén fekvő tér, amelyet a rekonstrukció idején a törökverő nagy kormányzóról neveztek, mert hiszen éppen ennek az utcának a helyén állott a várnak a palotája, az az épület, amelyben Hunyadi János is lakott. A mai Stefánia-sétányt is inkább illetté a Szilágyi Erzsébet neve, mint Lónyay Stefánia grófnőé, akihez se a sétánynak, se a városnak semmi köze sincsen. Még a Várkert név is jobban illenék rá a mainál. Mátyás király emlékét is jobb lett volna ezen a tájon, vagy a régi Szent Demeter-templom körül megörökíteni, mint az Alsóvároson, mert az 1503-ban befejezett alsóvárosi Ferenc-rendi templomhoz Mátyás királynak semmi köze sincsen.

A vár déli fala és a főkapu tornya előtt, a váráron túl mindig volt egy nagy tér. Ezelőtt Halpiacnak nevezték, ma Rudolf-tér a neve. Szeged város 1522. évi utcanév-lajstromában előfordul közvetlenül a vár mellett egy 43 házzal bíró Kis Latrán-utca, a

melynek közelében Reizner szerint, létezett a Nagylatorján nevű tér, hol az országos vásárok tartattak. Ulászló király 1499. évben a Latrán-utcában Szent Luca napján országos és minden csütörtökön hetivásárok tartására adott kiváltságot. Ezt a Latrán-utca elnevezést érthetővé teszi az a körülmény, hogy középkori váraknak, tehát nyilván a szegedinek is, mindig volt a lovas katonaság számára külön kerítéssel ellátott része a várfalakon kívül, amelyet magyarul huszárvárnak, a XVI—XVII. században latorkertnek neveztek. A latorkert különben a latrok ellen épült kerítést is jelentette, a latorságot pedig másként még latorjánságnak, latrán-ságnak mondják nyelvemlékeink. Ez az utcanév tehát nyilvánvalóan ennek a latorkertnek az emlékét őrizte meg, amely szerintem pontosan a mai Rudolf-tér északi részén feküdt. Ezért a térnek a hidtől északra elterülő részét Latrán-térnek, vagy Latorján-térnek kellene elnevezni. Ez olyan nagy történelmi multu szegedi utcanév, amely szintén megörökítené a vár emlékét, azonkívül olyan jellemző név, amilyen nincsen több seholsem.

De a szegedi középkori vár nemcsak azt érdemelné meg, hogy emlékét néhány utcanév örökítse meg, hanem azt is, hogy más, maradandó emlék is hirdesse egykori meglétét. Valami stilszerű és művészi emlékműre gondolok. A Stefánia-sétány délnyugati sarkán, a Vár-utca végénél, pontosan ott, ahol az a két előregedett fenyőfa szomorkodik a kerítés szögletében, állott a középkori vár kaputornya. Ez volt a vár legfontosabb pontja, ezen a kapun jártak keresztül a magyar királyok nyilas vitézei, Hunyadi János törökverő hadai. Királyok és hadvezérek vonultak itt be a szegedi várba. Erre a helyre, — amely egyébként is igen alkalmas volna erre a célra, — kellene valami emléket állítani. Egy művészi kivitelű ércszobrot magas kötalapzaton, a talapzaton olyan felirással, amely hirdetné, hogy ezen a helyen állott annak a szegedi várnak a főkapuja, amely ekkor s ekkor épült stb. A talapzat tetején pedig egy életnagyságu szobor ábrázolna egy XIII. századbéli magyar várvédő közvitét, íjjal-nyíllal, korhű ruházatban.

Ezzel végre is volna olyan emlékművünk, amely nem ismert alakot ábrázolna, hanem történelmi multunk dicsőségét örökítené meg. Olyan emlék volna ez, amilyen minden külföldi nagy- és kisvárosban sok található, csak éppen magyar városokban nem.

Kelták és sarmaták Kis-Zomborban.

Egy ásatag história 1 felvonásban (3 képb.)

Szövegét írta: Divi. Dallamát szerzette: a jó vidék.

S Z E M É L Y E K :

A vezér	Móra Ferenc
A tanár ur	Cs. Sebestyén Károly
A krónikás	* * m. v.
János munkavezér	János.
A másik munkavezér	András.

Unoka, grófnók, földbirtokosok, népség, három csontváz és más, a divatból kiment lelemények.

Az első kép színhelye a Kölcsey-utca 10. sz. ház előtt, a

második a Szeged—kiszombori országuton, a harmadik a kiszombori közs. vályogvetőn. Idő: szerda délután.

Első kép:

(A Kölcsey-utca 10. sz. ház előtt már 20 perce ott áll az autó. A soffőr meghatva izzad és vár. A motor pirulva zakatol, mert senki sem akarja komolyan venni. Kis szünet. Jön a krónikás m. v., nagyon sápadt szegény, mert sietett, mert azt hitte, hogy már lekészt és mert ecélből nem is ebédelt. A soffőr ennek ellenére nem ismer rá.)

A KRÓNIKÁS (pihegve szól): Jó napot. Maga az?

A SOFFÖR (ránéz, vállat von): Nem.

A KRÓNIKÁS (fellélekzik): Akkor helyben vagyok. Régen vár?

A SOFFÖR: Nem baj. Majd elmulik. (Könnyezve leállítja a motort.)

A KRÓNIKÁS (vérszemet kap): Tudniillik most elmegyünk, izé... (Elfelejté, hogy hová.) Ki. Az ásatásokhoz ki. Móra igazgató ur, meg Sebestyén tanár urral. Én vagyok a vendég.

A SOFFÖR (felderül): Szolgája. (A távolban feltűnik Sebestyén tanár ur. Messziről látni rajta, hogy ő már ebédelt, Ellentétben a krónikással, aki... ja, ezt már mondtam. A tanár ur közben odaér.)

A KRÓNIKÁS (mélyen köszön.) Alászolgája kívánok. (A sofför ugyancsak.)

A TANÁR UR (leereszkedve): Jónapot, jónapot. (Meglepve.) Hát az igazgató ur?

A KRÓNIKÁS: Az imént küldte le a szősi unokáját, meg a leányzót, hogy mindjárt itt lesz. (Sárga irigységgel, mert ő még nem.) Csak megebédel. Most tart a harmadik fogatnál.

A TANÁR UR: Talán fogásnál?

A KRÓNIKÁS (legyint): Idelenn már nem fáj semmi. Legyen fogás. Így is lehet mondani.

MÓRA FERENC (feltűnik egy irdatlan autó-szemüveg mögött, rövid bőrbekeccsel súlyosbitva, háza kapujában. Fischer Izso, mint fehért ruhás leányka sorfalat áll és meghajtott zászlóanyával üdvözlé. A jelenlevők kórusban bókolnak a hajukkal (hajbók?) és szívből örvendeznek. A nap sugárzik az örömtől.) Jó napot, népem. (A SOFFÖR be-, a KRÓNIKÁS rágyújt; elhelyezkedés a kocsiban, az erkélyről Unoka handabandázik lefelé, a rendőrség oszlatja a tömeget; mi neki-vágunk. Függöny jóllakva le.)

Második kép:

(Az uton. A koci felér a hidra. Rendőr telefonál a póznába, mire az egész sor dermedten megáll. Villanykalapácsok kárörvendően zakatolnak. A vámszedők kaján arccal nyuzzák a közönséget, de rólunk lepattannak, mint a falra hánnyt hüvelyes vetemény.)

A VEZÉR: Ez az egyetlen hid a világon, ahol még vámot szednek.

A TANÁR UR: Tévedés. Van egy falu Angliában, ahol az öcsém lakik, ott még mindég...

A MOTOR (gondol egyet és megáll. Jobbra-balra a kocsikon lassankint berendezkednek a várakozásra, előkerül mindenünnen az elemózsia, mire a KRÓNIKÁS emberfeletti kínokat áll ki.)

A TÖMEG (türelmetlenül morajlik): Meddig még, meddig?

A RENDŐR (fenyegetően előtérbe lép): Hallgatás! Egy gyerekocsi, meg egy talyiga csak most indult el a tulsó parttól. Ezt be kell várni türelmesen.

A TÖMEG (megadja magát sorsának. Többen vánkusokat szednek elő, le nem tagadható célzattal. A kalapácsok pukkadásig röhögnek. Végre, végre, feltűnik a gyerekocsi ár-bócának csucsa. Általános készülődés. SOFFÖR beterug a motorba, mire az ijedten felébred és örülten berregni kezd. Indulás.)

(Következik a hosszú-hosszu ut Kiszomborba. A természet délutáni, jóllakott álmát alussza, a boldog. A másnapi jégverésnek még sehol semmi nyoma. A távolból gyárkémények merednek az égre. Megérkeztünk Kiszomborba.)

A VEZÉR: Odamegyünk a kéményekhez.

A SOFFÖR (helyjeslően int).

(Függöny.)

Harmadik kép:

(A kiszombori községi vályogvető telepén. Vályogtégglák kánás rendben fenn a dombon és lenn a völgyben. Mindenütt szorgos munkások. A völgyből meredő fal mentén János és András (a Kulturpalota rendes tagjai) vezetésével lyukat ásnak a föld középebe, lőport visznek le... izé... pardón, tévedés. Szóval ásnak. Mellettük hever testhezálló mélyedésekben két konokul hallgató csontváz és kapcsolt részei. Közeledtünk János elébünk jó és katonásan jelentést tesz.)

JÁNOS: Alássan jelentem igazgató urnak: négy munkás, egy munkavezető, két újabb csontvető, egy népvándorláskorabeli sütő-tőnk, többrendbeli szíjjvégek, egy gyerekkoponya, egy gyöngy-nyaklánc, tizennégy lakó-gödör, köztük az egyik csillagos elrendezéssé, némi terra sigilláta, no meg a lábaknál egy bölény, egy vaddisznó és más állatok koponyái. Kérem további parancsait! (Mereven vár. — Ez a János nagyszerűen érti ezeket a dolgokat; úgy érti, hogy szinte szédül bele az ember. Mondják, hogy a csontvázak már nem is imponálnak neki; — egyik fülén be, a másikon ki, — hiszen muzeumi pályafutása alatt már az 500-ik nyugalmát bolygatta meg. Vidékről megismeri, hogy egy csontdarab a jobbláb nagyjának egyik perece-e, avagy balról sré vizavi a hetedik borda alulról felfelé és össze-vissza. És tetszenék látni, hogy kiismeri magát a leletek között! Az neki gyerekjáték, rámondani, csak úgy kapásból valamire, hogy népvándorláskorabeli, vagy a latén-időkből való-e? Meg is énekelte őt már minden oldalról Móra igazgató ur és ha egyszer majd meghal talán ő is: nem esküszöm meg rá, hogy nem kap márványtáblát a szülőházára.)

A VEZÉR (megelégedetten bólint): Jól van, János. Csak csinálják tovább, gondosan, különválasztva a latén-kort, a keltákat és a sarmatákat. A terra sigillátakra különösen ügyelni. Késekről fatokot óvatosan lefejtetni. Azután megtisztítani a csontvázakat, mert lefotografáljuk.

JÁNOS: Igenis. (Tisztelegve el.)

A VEZÉR (látva, hogy a fejem csak úgy szédül a meg nem értett dolgok hallatára, megsajná és nagy jóindulattal magyarázni kezdi a helyzetet): Nézze, fiam. Itt ezen a helyen, a kiszombori községi vályogvető területén, kb. Krisztus születésének idején egy nagy falu volt, tömeges, u. n. verem-lakásokkal. Látja, (Mutatja.) ilyen lakás-gödrökben húzódtak meg éjjel az akkori emberek, ezekben sütöttek, hiszen kiégett agyagfelületeket és hamuréteget is találtunk mindegyikben. Emitt van (Odavezet.) egy üregben egy különálló agyag-tőnk; a felső része egészen kiégett, bizonyosságul annak, hogy ezen raktak tüzet és sütöttek eleink. Ez az u. n. latén-kor volt, a vas-éra (nem tévesztendő össze a Vass-érával) második szakasza. Ebből az időből valók azok a finom cserepek és az u. n. vörösszínű terra-sigilláták, (pecsét-föld), amik a római kultúra beszívargásának nyomát mutatják és amely cserép gyártási titka még ma is ismeretlen. (Állítólag a napokban fedezte fel ismét egy — persze — német tudós.). Később, a népvándorlás idején, az V—VI. században jöttek a kelták, valami sarmata-néptörzs, tulajdonképpen tehát a hunok, elpusztították ezeket a lakás-vermeket, betemették őket és a halottaikat keresztül temették felettük. Innen van az, hogy az alsóbb rétegben találjuk ezeket a latén-korabeli üregeket, felettük pedig a sokkal későbbi népvándorlás idejéből való csontvázakat. Ne, de gyérünk most a csontvázakhoz.

(Odaérve, János apró kefével tisztogatja a csontokról a még rajtuk levő földet. Nagy karéj ember fogja körül: az oda-
valósi nemzet tagjai.)

PÁLFY GÁBOR zombori gazda (nézi a Jánost): Vigyázzon kend, mert mindjárt megszólal ez a hullám (hulla), hogy „ne bántsi!”

JÁNOS: Ha akkor nem szólalt meg, amikor kendtek belevágták a kapát, most se fog zajongani!

ELSŐ ASSZONY: Nézd má, szinte hanyatt vőlt!

ELSŐ GAZDA: Ugy-e kolléga, már régen ült ilyen csontvejj hasa fölött?

JÁNOS: Ez má' vagy az 500-ik!

(Általános szörnyülködés.)

MÁSODIK ASSZONY: A felső fogábú azért hiányzik, mer hogy azok lefelé álltak!

HARMADIK ASSZONY: Embör vót-e, vagy asszony?

ELSŐ GAZDA: Aligha vót asszony, mer nagyon hallgat!

ELSŐ ASSZONY: Amott van egy lyuk! Tán odafolyt szegénynek a zsirja!

MÁSODIK GAZDA (köp): E vagy szerb, vagy zsidó vót!

A TÖBBIEK: Már mirű gondúja kend?

MÁSODIK GAZDA (főlényesen): Be van verve a feje.

HARMADIK ASSZONY (mostanúig gondolkodott): Ez mégis nő lehetett, mert nem fekszik úgy haptákban, mint a többi hullám!

ELSŐ GAZDA (ő mindent tud): Persze hát, kényő-nyelvet találtak a szájában.

(Ez még így folytatódna egy darabig, de megjelennek a grófnők, a földbirtokosok és a sűrű felhők. A Krónikás egy óvatlan pillanatban eloson és hazaér pont a legnagyobb zivatarban.)

(Függöny végérvényesen le.)

Szegedi kisdednevelés.

Irta: **Gombkötő Antal**, kir. tanfelügyelő

A kisdednevelők országos egyesületének Csongrád-megyei köre 1928. június hó 10-én a belvárosi óvoda dísztermében jubiláris ünnepséget tart, az első magyar kisdedóvoda alapításának 100. éves évfordulója alkalmából. Nem lehet érdektelen Szeged város közönségére, akik annyi szeretettel csüngünk gyermekeinken, ha ezen ünnepség alkalmából körülnézünk a város területén és ha megnézzük a 100 éves kisdednevelés szegedi otthonait, hogy megállapítsuk a jövőre tennivalóinkat.

Bár nem egészen a pedagógia hatáskörébe tartozik a kisdednevelés nemzeti, fontos problémája, részben az egészségügynek a feladata a gyermek egészséges fejlesztése és nevelése, mégis a pedagógia szemüvegén át nézzük, mert az iskola érdeke, hogy milyen legyen a működési körébe felnevelődő gyermek sereg. Kimondottan egészségügyi kezekben van a csecsemő gondozónak, a bölcsődének kérdése, valamint a gyermek menhelyek fentartásának feladata, mégis megállapíthatjuk, hogy ezen fundamentális gyermeknevelés polgári alkalmazottait lehetőleg a kisdedóvó testületekből iparkodnak előállítani, akik erre hivatottságot és ránevelést nyernek az ovóképzőkben.

A kisdedgondozás voltaképpen ott kezdődik, ahol a napközi otthonok a kisdednek szülői házszerű védelmet biztosítanak. Ezért jelentőségében kiszámíthatatlan az a kezdeményezés, melyet a gyermekszerető egyének létesítettek a szegedi dohánygyári munkások kicsiny gyermekei számára. Ha ez a gyermek napközi otthon általánosítottátnék és kiterjesztettnék egyéb gyári telepekre, akkor ez lenne a legnagyobb társadalmi jótétemény.

A kisdednevelésről Szegeden három fenntartó gondoskodik intézményesen. Ezek: a) Kath Nővéddő, b) a Jótékony Nőegylet és c) az államkincstár.

A kath. Nővéddő napközi otthonnal tart fenn egy ovónős ovódát. Az intézet kimondottan a szegény lakosság számára épült. A szegény gyermek ottan jó táplálékhoz jut, meleg ruhát és meleg szobát talál és megkapja a valláserköcsös nevelésnek megingathatatlan erős alapját. A Jótékony nőegylet ugyancsak egy ovódát tart fenn, két ovónő alkalmazása mellett, ahol azonban a környező lakosság életviszonyához mérten napközi otthon felállítása nem szükséges. Az állami ovódák, melyek a város területén szétszórtan működnek nem épültek napközi otthonokul. Nagynevű országgyűlési képviselő-miniszterünk adta meg erre az első gondolatot, amikor az új és szervezendő áll. ovódákat napközi otthonokká kívánia kiépíteni. Új-szegeden egy ovóda működik, jóllehet három sem volna elég a gondozásra szoruló gyermekek befogadására. Somogyi-telepen két új ovóda fog felépülni, melyek napközi otthonok lesznek és ezek egyidőre kielégítik a telep szükségletét. — nincs ovódája azonban az Aigner Károly-telepnek, a Kecskés-telepnek és a Hattyasban létesült vasutas-telepnek, — pedig ezek elegendő számú ovóköteles gyermekkel rendelkeznek. Alsóváros mezőgazdasággal foglalkozó lakossága csupán egyetlen napközi otthonnal rendelkezik és emellett a két állami ovóda pusztán csak gyermekfoglalkoztatást végez. Rókusnak és Móra városrésznek együttvéve 5 ovódája van. Mostan ide napközi otthonul ellátottan 3 új ovóda szervezését tervezi a Miniszter Úr. Felsővárosban 3 ovóda van, ide is két új ovóda szervezése van tervbe véve.

A 100 éves évforduló alkalmából bizony szomorú és vérszegény megállapítások ezek és főleg arra valók, hogy a jövőbeli kötelességeinket elélni táriák. Arra valók, hogy az ovóköteles gyermekek számára új otthonokat, intézményeket állítsunk fel, mert az ilyen elhatározásunk alá fogja támasztani a nemzeti célokért felvett küzdelmeinket és ez nemcsak gazdasági, nemcsak morális jelentőségű, hanem egy nagy városnak, egy-egy városrésznek életője is. A 100 éves jubilálás a csonka országban hasonló megállapításokat fog bizonyára eredményezni és csak arra való lesz, hogy a kisded-ovódákért lelkesedő pedagógiai küzdelmek felvetését kérje az illetékesektől, melynek jelszava: Mindent a gyermekért, mindent a kisdednevelésért, a népnevelés magasztosan szép ügyéért!

— Elegánsan öltöző hölgy és jóízű férfi csak **Del-Ka** cipőt visel. — **Del-Ka-Hungária R.-T.** Kárász ucca 14.

A szegedi mentőintézmény multja és jövője.

Irta: Papp Ferenc tűzoltófőparancsnok.

Ha volna valaki ebben a városban, aki nem érzi át a mentésnek és első segélynyújtásnak, ennek a legnemesebb emberbaráti intézménynek nagyfontosságú jelentőségét és hivatását; aki nem ismerné a mentők fáradságos, nehéz és felelősségteljes szamaritánusi munkálkodását, — azt meghívom egy-két napra a mentőállomásra. Tágas, új, modern mentőautóinkon mindig akad egy hely, ahonnan ezt a működést meg lehet figyelni és annak kellő értékelését hamarosan meg lehet tanulni.

Jöjjön lélekszakadt rohanással a város egyik végétől a másikig. Kődös reggelben, hideg éjszakában, forró nyárban, csikorgó télben. Ha a szerencsétlenek vérért, a borzalmak kihetetlen skáláját látja, ha a bajbaesettek lelkének hangja a saját lelkét is rezgésbe hozza, — úgy nem érez se hőmérsékleti különbséget, se fáradságot, — csak utána jelentkezik majd hamarosan az erős lelki és testi kimerültség. Utána örökké égőn lelkébe vésődik a mentők munkájának fáradságos és áldozatos volta, de fontossága és jelentősége is. Ha a tegnap még piros arccal mosolygót halottfehéren látja, ha a sérülttől megtanulja egészségét és testi épességét becsülni, ha az élet forgatagába kerülteknek: a nyomor, a szerelem, a munka, az ital, a rohanó élet, a fejlődő technika, a tűz, a víz szerencsétlenségeinek ezt a csodás fájó kaleidoskopját látni fogja: kitörülhetetlenül megjegyzi emlékében a mentők jel-szavát: „Mindenkit érhet baleset!”

„Mindenkit érhet baleset!” Hol lehet ezt könnyebben és meggyőzőbben megmagyarázni, ha nem Szegeden, ahol egyik napról a másikra az egész várost elpusztította a víz, melynek örök emlékéül itt áll egetszántó két tornyával a monumentális fogadalmi templom. És mikor lehet ezt jobban demonstrálni, ha nem most a háború után, amikor mindannyian koldusok koldusává lettünk, amikor nyomorúságunkban egymást marjuk; amikor oly közel a baj és ennek nyomán a magunkról való megfélelkezés?!

*

Szegeden hosszú ideig az első segélynyújtást csak a kerületi tisztviselők látták el; legtöbbször házi ápolásra utalván a sérültet, vagy a beteget és csak egészen kivételes esetekben rendelték el a kórházba való beszállítást. Ez a sérültszállítás akkor még a legprimitívabb eszközökkel, gyaloghordályakon történt. Így volt ez még az árvíz utáni időben, sőt az 1890-es években is.

A betegszállítást már ekkor az árvíz esztendejében felállított városi hivatásos tűzoltóság végezte. Csak a fizetőképes, jobbmodu egyének szállításához vettek igénybe bérkocsit. A bérkocsin rendszerint a kerületi tisztviselő orvos is elkísérte a beteget a kórházba, vagy a lakására. Legelőször az 1890. évben vásárolt a város egy betegszállító kocsit, amikor Szegeden is fellépett kolera. Ez a kocsi azonban

csak a kolerás betegek szállítására szolgált. Hét évvel később, 1897-ben, még mindig a mentői intézmény felállítását megelőzően a fertőtlenítő intézményt állítja föl a város. Ettől az időtől kezdve a ragályos betegeknek elkülönítés végett való beszállítását és ily ragályos betegségek után a lakások fertőtlenítését szintén a tűzoltóságra bízta a város tanácsa. Csupán a fertőtlenítő-telep vezetésére szervezett egy új állást: a fertőtlenítő gépészt.

A mentői intézmény megalakítására Szegeden az első lépés az volt, hogy 1898-ban a város két betegszállító kocsit szerzett be. Ezt a két mentőkocsit kezdetben a fertőtlenítő intézetben helyezték el és a szükségessé vált betegszállításokat az ugyanaz napra beosztott fertőtlenítő tűzoltók végezték el. Természetesen az első segélynyújtásnak ez a lehetetlen módja — noha csak a betegszállításra szorítkozott is — nem maradhatott meg sokáig.

A szegedi mentőintézmény megszervezésének munkáját igazi alapossággal és lelkiismeretességgel néhai dr. Faragó Ödön városi tisztviselő főorvos végezte 1904-ben. Ecélből két városi hivatásos tűzoltót a főorvos előterjesztésére a város tanácsa 14 napi tanfolyamra a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesülethez vezényelt ki, ahol ezek a kiküldöttek a tanfolyamot sikerrel el is végezték. Ezeknek a tanfolyamról való hazaérkezése után dr. Faragó Ödön az egész hivatásos tűzoltócsapatot mentői kiképzésben részesítette. Ennek végzetével a főorvos hat tűzoltót első mentői vezető szolgálatra, tizennégy tűzoltót pedig másodmentői szolgálatra képesített. Ekkor a város egy modern mentőkocsit szerzett be és a tűzoltóaktanyával összefüggő gazdasági udvarban felállítván a mentőállomást, felszerelte azt a legteljesebb berendezéssel, mentőeszközökkel, kötszerekkel, mentőládákkal. 1904. év szeptember 5-én így kezdte meg a szegedi mentőállomás működését.

A mentőállomás működését hamarosan megismerte és napról-napra sűrűbben vette igénybe a város közönsége. A mentőállomás forgalmának alábbi táblázata mutatja az intézmény rohamos fejlődését:

A mentőállomást igénybevevtek:

1904. évben (csonka év)	112 esetben
1907. évben	566 esetben
1911. évben	1077 esetben
1915. évben	1997 esetben
1919. évben	1315 esetben
1923. évben	4379 esetben
1928. évben mai napig	1789 esetben

Ezek szerint a mentőállomás forgalma öt év alatt a kétszeresére, tíz év alatt a négyszeresére és husz év alatt a tizszeresére emelkedett. Fennállása óta a mai napig elérte a 46.912. esetet. Csak pár nap még és meghaladja az esetek száma az 50.000-et. Ha az ezeknél az eseteknél elfolyt könnyet mind egybe lehetne gyűjteni, meg lehetne árasztani vele a Tiszát. De töméntelen annak a könnynek tömege is, amit gyors első segélynyújtással a szegedi mentők a szenvedők és hozzátartozóinak arcáról letörölt.

Salamon Béla és társulata

szombat, vasárnap a Belvárosi Moziban.

A mentői teendőket ebben az időben két tűzoltó látta el, akik közül az egyik a vezető, a másik a másodmentő dolgát végezte. A mentőkocsik a gazdasági udvarban, a mentő szolgálatra kirendelt egy pár ló, kocsis a tűzoltólaktanyában tartózkodtak. A mentőállomás szolgálati helyiségét és a mentőkocsikat később a tűzoltólaktanyába helyezték át. Ezáltal a két intézmény még szorosabb kapcsolatba került egymással. Erre hamarosan szükség is volt. A mentőállomásnak mind sűrűbben való igénybevétele folytán gyakrabban jelentkezett egy és ugyanazon időben két, sőt három mentői eset is. Így már nem volt elég a mentői célra fenntartott két tűzoltó és egy pár ló, további tűzoltókat és lovakat kellett a tűzoltósági készenlétből átengedni, melyeknek kivezényléséről a

tűzoltóparancsnokság gondoskodott. Ezáltal lassankint a mentői intézmény teljes szolgálatvezetése és irányítása a tűzoltóparancsnokság kezébe ment át és a főorvos csak az orvosi szempontból való felügyeletet és irányítást tartotta fenn magának. Különös súlyt helyezett azonban arra, hogy a kiképzés tekintetében állandóan nivón tartsa a tűzoltói mentő csapatot.

Ebből a célból dr. Faragó Ödön tiszti főorvos évenként egyszer az ujoncok részére kiképző és egyszer ismétlő mentő tanfolyamot tartott. Ezeken a tanfolyamokon az ujoncokon kívül a régi mentők is résztvettek.

(Folytatjuk.)

Ali baba és tizennyolc szolgálja.

A szegedi utcákra még nem akar bevonulni az igazi nyár. Kánikula őfelsége még a mecsetek és a fezek országában jár, de azért a törökség szegedi képviselőjében Ali-baba a fagyaltos kocsijaival már hirdeti a nyarat. Fehérruhás legények dideregnek a kétkerekű kordék mellett és hangos csengetyü-szóval verik fel a külvárosok csendjét.

Ali-babát hirből mindenki ismeri Szegeden. A Kass-ba a jazz szárnyán jött, Béla dobos hozta cintányérral. A nép még úgy ismeri a boldog házikezelés előtti időből, mint Gül-baba, a rózsalovag. A tulajdonképeni neve Szali Abdul Hamid, a fagyalt lovag. Meseország csodálatos varázsa veszi körül piros tarbusos alakját és Kelet misztikus vonalai szűrődnek át dohánya füstjén.

Európai szemmel nézve is nagyszerű ember Ali-lovag. Amikor a kies sztambuli partokat a borzasztó Kemál miatt el kellett hagyniok és háremeiket az európai gyaurok szentségtelen falai közé száműzték: A nemes Ali csomagolt és meg sem állt Szegedig. Mint igazi bennszülöttnek, első dolga volt körülnézni sátora táján és éles szemmel megállapítani, mi gyümölcsözik legjobban az itteni őserdőben? Meglátta a lovag, hogy itt hiányzanak az árnyatadó pálmafalevelek, a Stefánia porja még a legjobb idegenforgalmi szándék mellett sem mondható kis rózsalugasnak, a Tisza habjai csak igazolt tagsági jegyek mellett ölelik magukba a nyár tikkasztó vándorát, sehol egy fa, vagy bokor, nem terem itt még fű sem. Ali édes szeme eleget látott. Még egy tekintet a paragrafusok dzsungelé felé és azután néhány fáradtságos nap után érlelheti a nyár a biztos vetést. Az egyik paragrafus fáról felkinálta magát egy rendelet, ami nem is régen, alig két éve hajtott ki. Ezt kell csak levágni, beültetni a saját kertjébe és olyan érett banánokat fog az teremni, hogy az otthoni basák is megirigyelhetik. Azt tartalmazta ez a rendelet, hogy az Istenadta nép részére, utcán csak az árusíthat hűsítő jegecskét, citromos fagyaltkát ostyában, aki a világháború vérviharában rokkanttá vált. Nemes gondolkodás ez a nemzet áldozatos hősről.

Ali baba, — mint a fáma mondja — felvette egy kora tavaszi reggelen ünnepi kaftánját, a Kemáltól kapott selyemzsínórt a nyaka köré fonta

és tisztelgő látogatásra ment, egészen a bérház 2. emeletére. Akárhogyan történt is a tisztelgő látogatás, Ali másnap megrendelt próbaképen 18 drb. kétkerekű két fazekas fagyaltos kocsit, befestette őket a félholdas piros színre és hogy a magyar barátságnak is kifejezést adjon, fehér betűkkel ráfestette még:

ROKKANT FAGYLALTÁRUS.

Ennek a két szónak a kocsik odalain való elhelyezése nem Ali naivitásából származott, mert Ali nem naiv ember. Ő nagyon jól tudja, hogy ezzel a két szóval felkeltette maga iránt úgy a rendőrség, mint a nagyközönség jóindulatát is. Nagyon jól tudja ezt Ali, hogy nálunk vannak csodálatos erejű varázsszavak, amiket ki kell írni a kocsinkra, vagy fel kell tüzni a házunkra, esetleg hangos torokkal kiabálni kell és akkor nincs előtünk lehetetlen.

Egy tanácsot azonban mégis adhatunk a tiszteletre méltó Szali Abdul Hamidnak és annak a másik honfitársának, akivel megosztva végzik a fazekak tartalmának igazán bőséges inkasszóját és pedig azt, hogy ne olyan maszatos fiatal gyerkőcöket állítsanak a kordéjaik mellé hadirokkant imitátoroknak, akik mosdatlan kézzel fogdossák a külváros gyermekei részére árusított ostya darabkákat, mert ha egyszer rájuk bizonyosodik, hogy valamilyen járványnak ők a csengetyüs osztogatói, hát bizony úgy bezáratjuk őket tiszteletreméltóságokkal együtt, hogy azon majd nem segít többé a hatóságok tájékoztatlan elnézése sem.

A közigazgatási rendeletek dzsungeljében bizony könnyen el is tévedhetnek a basák is, mégsem hisszük, hogy volna olyan szerpentin ut, ahol a magyar hadirokkanttal egyenlő előnyt kellene biztosítani Szali Abdul Hamidnak.

Czett halász.

Képkerekek legolcsóbban Takaréktár-utcában Friemannál.

x A gáztüzelés olcsóbb, tisztább, kényelmesebb a szén- és fatüzelésnél s nagy időmegtakarítással jár.

Urnaja Szegeden 204 év előtt.

Az Oltáriszentség tiszteltetésére rendelt ünnepet csüörtökön a szokottnál is fényesebb keretek között ünnepelte meg Szeged katolikus közönsége. A körmenetet Glattfelder Gyula püspök vezeti, részt vesznek azon az összes polgári és katonai hatóságok, hivatalok, testületek.

Szeged város 1724-ben följegyezte tanácsi jegyzőkönyvében az urnapi ünnepség lefolyását a következőkben:

„Die 15 Junii Ur napján az solennis Processión Böcsületes Czéhek közt és Nemes Város s úgy Tekéntetes Hadi rend közt ilyen rendtartás observáltatott.

Az Czéhek előtt egynehány pár Kis Deákcskák saját zászlójokkal mentek.

Az böcsületes Czéhek közzül pedig a kiknek zászlóiuk még eddig sem volt előre mentek: utánok zászlós Czéhek közzül először Gombkötők, azután a Szabók. (noha protestatióval), Szücsök, Csizmadiák, legutóbb a Mészárosok, kik után Oskolabéli Deákok. Azután P. Franciscános uraimék. szokások szerint keresztel, utánok tekéntetes Tisztelendő Clerus az Ur Testével.

Az Umbellát négy böcsületes Városi Ember vitte éppen bé az várban. az holott Sz. Mise után N. Fendrich urajméknak kezekben adván. az egész Oltárok előtt eő Kegvelmek éppen Prefekturára említett Umbellát vitték. az holott utolsó Sz. áldás után meg meg embereinknek resignáltak.

Granatiros Compánia pediglen mindenütt előre aperté menvén. minden Sz. áldás után Tüzet adott. Ezek után Prefecturán vala az Magyar Predicatio is.

Az Fegyverben levő 12 Purgor Ember az Ur Testét fegyveressen Parochiabéli Templombul éppen az Vár Kapuig kísérték. az holott nyolc Halapartus (alabárdos) Káplárok helyekben állván, az egész Processión által Umbella mellett mentek, Prefecturában pedig Benedictió után megint az fegyveres Purgerek, említett Káplárok helyet Umbella mellett állván éppen Parochiabéli Templomban, az honnét indult vala az Processió, késértették.

Amidőn pedig a RácZ Templom mellett ment volna az Processió. azok is az Ur Testének tiszteltetésére harangoztak. És így Szépen és csendesén vége lett a Processiónak.”

... Nyomban ezen följegyzés után van egy tanácsi határozat. amelynek aktualitást nyilvánvalóan az adott, hogy a körmenet leírása szerint is voltak céhek, amelyek zászlók nélkül jelentek meg.

— Determináltak, ugymond, hogy az melly Czéhnek Zászlója nincsen, fél esztendő alatt 24 forint büntetés alatt elkészíttessé. Az böcsületes Czéhek penig Gyertyákra, Szövetnekekre, ugy

kántorokon levő Sz. Misékre szorgalmatosan gondot viseljenek.

Még csak annyit említünk itt meg, hogy a czéhek „böcsületes” jelzője nem azt jelenti, mintha külön ki kellett volna emelni a becsületeségüket, a szó a kor fogalmának megfelelően megbecsültetést jelent.

Bob.

Vitéz László krónikája.

— Állandó rovat. —

*

Tisztelettel bejelentem be- és meghódoló csudálkozásomat. Eddig nagyon fölületesen kezeltem a dolgot, hogy így mondjam: lekezeltem. Nem akartam és nem tudtam komolyan venni. Szentül hittem, hogy valami tömeghisztériás jelenséggel állok szemben. A baj — gondoltam, — megvan, de mint minden más, ez is elmúlik majd egyszer. Meggyógyul.

De most észrevettem, hogy én vagyok a beteg, hogy az én gondolkodásom, vagy idegrendszerem körül támadt valami defektus. Mert, tetszik tudni, demokrata vagyok, aki mindig tiszteltem a többség akaratát és az igazságot; Bébel után szabadon úgy definiáltam valahogy, hogy az a legnagyobb szám legnagyobb boldogsága. Ebben a számban pedig én, magam, csak szerény egység vagyok, az én boldogtalanságom tehát nagyon messze elmaradhatott attól az igazságtól, amelyet annak a bizonyos **tizenegyezer** embernek a boldogsága jelent.

Legyen szabad röviden ecsetelnem ennek a **tizenegyezer** számnak a jelentőségét.

Tizenegyezer még marhában is sok. Nem hiszem például, hogy Gerliczy Félix bárónak lett legyen valaha is ennyi. Hát még emberben! Nem egészen négyszer ennyi ember választotta annak idején királlyá Mátyást, az igazságot. Szegeden a képviselőválasztók száma egy kerületben kevesebb tizenegyezerénél. A mohácsi pusztán alig kétszerennyi magyar vitéz látta meg közvetlen közelből a felkelő napot. Ha tizenegyezer pengőm volna, akkor most nem írnam ezt a világirodalmi remekművet, hanem valahol én is csatlakoznék az egyik Nobile-kutató expedícióhoz, vagy pedig megvenném azt a szolid szalmakalapot, amelyet a feleségem önagysága a napokban kiválasztott, esetleg a házbér-hátralékomat fizetném ki. Szóval sokkal okosabb dolgokat művelnék a krónika-írásnál. Annyi azonban bizonyos, hogy jelen lelkiállapotom stabilitásának biztosítása esetén gondolkodás nélkül megváltanám a jegyet én is a Fradi-meccsre.

Igenis, a **Fradi-meccsre**. Mert most jutottam el oda, ahová elindultam. A Fradi-meccsről van szó, ha éppen tudni akarják. A Fradi-meccset fogja megnézni vasárnap tizenegyezer ember az újszegedi stadionban. Tizenegyezer szempár fog gyönyörködni Ferencváros tizenegy válogatott, pompás hősenek haláltmegvető küzdelmében. A legendás Tizenegy! Szegény, elárvult Hazánk büszkesége és vigasztaló reménysége. Vágyaink netovábbja és megnyirbált önbizalmunk életreserkentő ostroma. Mélyen megilletődve hajtom meg írógépmet előttem és szerényen megsugom, hogy az augusztusi lakbérre tartalékolt pénzcsekből megváltom azt a bilétát én is, kinn leszek, ha a Magasságbéli élni enged ad

dig, a tizenegyezeregyedik szempár, a tizenegyezeregyedik hurrazó torok, a huszonkétezeregyedik és a huszonkétezerekettedik tapsoló kéz és dobogó láb.

Mert, ime, alázatos lélekkel, megtört és megfőtt szívvvel meghódolok én is a világot átfogó hatalmas eszme előtt. Megadom magam és feladom a cinikus ellenállás elvét. Ez a tizenegyezer meggyőződött arról, hogy nem nekem van igazam.

Eddig valahogyan arról ábrándoztam, hogy milyen szép dolog is lenne, ha például tizenegyezer ember megnézné a szegedi színházban Rómeó és Juliát, vagy elolvasná Szabó Dezső Segítségét, vagy megvenné Juhász Gyula Testamentumát. És nagyon fájt a szívem, amikor az egyik könyvkereskedő barátom dicselkedve újságolta, hogy Móra Ferenc legújabb könyveiből hét egész sorozatot eladott, ami egészen kivételes eredmény mert a többi könyvujdonság nem kelt el két-három példánynál nagyobb számban. De amikor először hallottam itt is, ott is suttogni a Fradiról, a nagyról, a hatalmasról, a győzhetetlenről, amelynek hírneve valóságos hálódó szövedésként körém, megtorpanom és gondolkodni kezdek.

Először a vasárnapi csata közönségét ötezerre tipelték. Ugyanakkor csak arról volt még szó, hogy a Fradi drukkerait egy zsufolt különvonalat szállítja le Szegedre. De később ez a szám fokozatosan növekedett, hízott, míg végre ma elérte a tizenegyezret, két különvonalat is zsufolásig megtöltő Fradi-drukkerrel. Ez a tizenegyezer fejbekölöntött, úgy, hogy még talán most is szédülök bele. Talán ez az oka annak is, hogy kissé talán rapszódikus a gondolatmenetem. Rapszódikus, de feltétlenül őszinte.

A gondolatmenet legvégén leszűrődik az igazság: Ha ez a vasárnapi rugdalózás tizenegyezer embert meg tud moz-

gítani Szegeden, akkor ennek a rugdalózásnak valószínűleg sokkal nagyobb, sokkal mélyebb jelentősége és gazdaságosabb értelme van, mint ahogyan én elképzeltem. Ha a többség futballt akar és a kulturát, a színházat, a könyvet akarók száma e mellett az imponáló többség mellett csak észrevehetően, elenyésző minoritást jelent, akkor a **Rugdalózók Pártjának** van igaza és én ezennel bejelentem csatlakozásomat ehhez az igazsághoz, Sőt felszólítom minden polgártársamat, a város minden józanul gondolkozó polgárát, hogy kövessen a csatlakozás terén. Mert kétségtelen, hogy nálunk a rugdalózás a jövő. Ezt az igazságot előbb-utóbb minden vonalon, a közélet minden terén és minden megnyilatkozásában érvényesíteni kell. Szeretett városunk közigazgatásában is.

Milyen szép lenne, például, ha a legközelebbi közgyűlésen már futballdresszben jelennének meg a városatyák és az újságírók illemtörvényes számukra: be egy tanácsi előterjesztés körül támadt kavargásról:

A második félidő tizenötödik percében a bíró szabadrugást ítelt a tanács javára. Somogyi suttolt. Wimmer villámgyorsan szerelt és gyönyörű passzal átadta a lehetőségek hatalmas bokrétaját Balognak, akiről azonban Fajka mindent lekapart és Berzenczey önzetlen közreműködésével átkergette a harcot a jobbszélre. Tóth (Imre) ügyesen helyezkedett, ott termett azonban Pásztor is, aki elhalasztta előle az elsőséget, majd a következő pillanatban kitört, lefutott egészen a kapuig és Somogyi hóna alatt befeccolta a gameszt a sítibe. A karzat tombolva lelkesedett, a bíró (belügyminiszter) azonban minden lefűtyült offside címen. Leirhatatlan kavargás. A közönség áttörte a kordont és benyomult a közgyűlési terebe.

... A bíró állapota súlyos, de nem életveszélyes.

A Délmagyarországi Rádió-Club hivatalos közleményei.

Rovatvezető: a D. R. C. titkársága.

Az ólomakkumulátor kezelése és betegségei.

(Folytatás.)

Egy teljesen feltöltött akkumulátor cellafeszültsége normális savsűrűsénél 2.4 V.

A feszültség a kisütés elején 2.6—2.7 voltból hirtelen leesik 2.4 voltig, azután a kisütés folyamán lassan 1.8 voltig csökken, míg végre hirtelen esik. A kisütésnél, ahogy már említettem, az ólomszuperoxid és az ólomból egy bizonyos mennyiségű ólomszulfát képződik. Ezen átváltozáshoz először az ólomlemez likacsiba és annak közvetlen közelében levő kénsav használdik el, miáltal a savsűrűség és ezzel együtt a feszültség is hirtelen csökken. Ezzel egyidejűleg friss sav áramlik a lemezekhez, úgy, hogy rövid idő múlva egy bizonyos egyensúly alakul ki, amennyiben mindig ugyanannyi sav használdik el, mint amennyi utánaáramlik. Ezen egyensúly létrejötte után a feszültség csak fokozatosan és olyan mértékben csökken, amint a cellában levő összes sav hígabb lesz.

A kisütésnél keletkező ólomszulfát térfogata nagyobb az ólomszuperoxid, illetve a szivacsos ólom térfogatánál; a lemezek likacsai ennél fogva a fokozatos ólomszulfát képződéssel mindig szűkebbek lesznek, miáltal a bennük elhasznált sav pótlása mindig lassabb lesz. A savsűrűség a likacsokban végül oly hirtelen fog csökkenni, hogy egy hirtelen feszültségesedés mutatkozik. Abban a pillanatban, amelyben a savutánpótlás megszűnése után a likacsokban levő sav mind fel-

használdott, a feszültségnek elméletileg 0 voltra kell esnie.

Ha a most teljesen kisütött akkumulátort hosszabb ideig pihentetjük, a lemezek likacsai lassan megint savval megtöltődnek, az akkumulátor magához tér és terhelés nélkül körülbelül 2 V feszültséget fog mutatni. Újabb áramfogyasztásnál azonban a feszültség megint hirtelen esik.

Ezért nem tudom eléggé hangsúlyozni, miszerint feltétlen szükséges, hogy a cella kapocsfeszültségét mindig terhelés mellett mérjük. Ha ezt nem tartjuk be, a cella állapotát mindig tévesen fogjuk megállapítani. Egy cellát kisütöttnek kell tekintenünk, ha a kapocsfeszültsége megterhelt állapotban az eredeti értéke 10 százalékával esett, azaz, ha kerekén 1.8 voltot mutat.

A töltés lefolyásánál a lemezek és azok pórusaiban — az ólomszulfátnak ólomszuperoxid és szivacsos ólommal való felbontása által — szabad kénsav keletkezik, mely eleinte nem tud oly gyorsan eltávozni, mint amilyen gyorsan keletkezik, úgy hogy a savsűrűség a lemezek és likacsiban hirtelen emelkedik. A savsűrűség hirtelen emelkedésével a kapocsfeszültség is felszökik. A nemsokára bekövetkező egyensúly a sav képzése és eláramlása között oly mértékben idéz elő egy lassu feszültségemelkedést, amennyire az egész sav sűrűsége emelkedik. 2.2 V-nál a pozitív lemezen oxigén, 2.3 V-nál a negatív lemezen hidrogén fejlődik. Azt mondjuk most, hogy az akkumulátor forr. Ezen gázfejlődés a kénsav, azaz tulajdonképpen a víz vegyi fel-

bontásának a következménye, mely folyamatot az elektromos áram akkor idézi elő, mielőtt az ólom-szulfát legnagyobb része már fel lett bontva. A gázfejlődés által, ami a lemezek pórusaiban is folyik, az ott keletkező nagyon sűrű sav ki lesz sajtolva és tisztán megfigyelhető örvények képzése mellett a lemezek mentén lefolyik. A mindkét lemezen fellépő élénk gázfejlődés a töltés befejezésének közeledését jelzi, a mit aztán 2.7—2.8 V. cellafeszültséggel el is érünk.

Megemlítem azonban, hogy ezen végfeszültség még az előírt savsűrűség mellett sem érhető el mindig; ez főleg attól függ, hogy milyen áramerősséggel töltöttünk, milyen a lemezek állapota és milyen a cella belső ellenállása úgy, hogy gyakran csak 2.5—2.6 V. végfeszültséget érünk el. Azonkívül függ az elérhető végfeszültség a sav hőmérsékletétől, amennyiben a normális végfeszültség csak akkor érhető el, ha a sav hőmérséklete 15 fok Celsius körül van. Így például egy akkumulátor két töltése alkalmával egyszer 14 fok C, másodszor 45 fok C mellett, az első esetben 2.73 V. a második esetben csak 2.55 V. végfeszültséget értek el. Cellánként 1 fok C hőemelkedésre 0.005 V. feszültségesést számíthatunk.

Ugy a töltésnél, mint a kisütésnél egy bizonyos áramerősségmaximumot nem szabad túllépni, míg lefelé nincs határ szabva. A maximális töltő- és kisütőáramerősség a lemezek szerkezetétől függ és a rendes akkumulátortípusoknál a pozitív lemez minden cm^2 -ére 1 ampérre vehetjük.

Vannak azonban „erős kisütésre” szerkesztett akkumulátorok is, amelyeket nagyobb megterhelésre építettek.

A töltésnél mindig előnyös, hogyha egyáltalán, vagy legalább a gázfejlődés kezdetéig a maximális töltőáram egyharmada, vagy felével töltünk. A lassabb töltés előnye, hogy az ólom-szulfát alaposabban lesz felbontva és hogy a gyengébb gázfejlődés által a forrásnál az aktív réteg kisebb mennyiségben válik le a lemezekről, ami megint az iszapképzést csökkenti.

(Folyt. köv.)

A jövő hét budapesti rádióeseményei jun. 8—14-ig.

BUDAPEST 557.5 (60 kw.) Vasárnap: 9.00 Ujsághirek. 10.00 Zenésmise. 12.00 Déli harangszó. Utána kamarazene. 3.30 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás sorozata. 4.00 Gyermekmesék. 4.45 Pontos idő, időjárás. 5.00 Humoros előadás a vidéki színészetéről. Utána sporteredmények. 5.45 Dalárdahangverseny. 7.20 Előadás. 7.50 Sport és löverseny-eredmények. 8.00 Előadás a Studióból: A kis cukros. Vigjáték 4 felvonásban. 10.15 Pontos idő, sporteredmények. Utána cigányzene. — Hétfőn: 9.30 és 3.00 Hírek, közgazdaság. 12.00 Déli harangszó. Utána kamarazene. 1.00 és 4.45 Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 5.00 Felolvasás. 5.30 A Király-színház zenekarának hangversenye. 7.10 Német nyelvoktatás. 7.40 Felolvasás. 8.15 Ének- és gordonkahangverseny. 9.30 Hírek. Utána cigányzene. — Kedden 12.00 Déli harangszó. Utána gramofonzene. 3.30 Meseóra. 5.00 Cigányzene. 6.25 Irodalmi felolvasás. 7.00 Mit üzen a rádió. 8.30 Műsoros est. 10.00 Pontos időjelzés. Utána jazzband. — Szerdán: 12.00 Déli harangszó Utána cigányzene. 3.30 Morse-tanfolyam. 5.00 Egészségügyi előadás. 5.40 Zenekari hangverseny. 7.00 Rádióamatőrposta. 8.00 Előadás a Studióból: Elzevir. Színmű 3 felvonásban. 10.15 Pontos idő, hírek. Utána szalonzenekari hangverseny. — Csütörtökön: 12.00 Déli harangszó után zongorahangverseny. 4.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. 5.00 Asszonyok tanácsadója. 5.30 Cigányzene. 6.45 Felolvasás. 7.20 Angol nyelvtan. 8.00 Rádióest. 9.50 Kamarazene. — Pénteken: 12.00 Déli harangszó után gramofonzene. 5.00 Bachmann hangverseny. 6.20

Németnyelvű irodalmi felolvasás. 7.30 Gyorsírás. 8.00 Hangverseny. 9.30 Pontos idő, hírek. Utána cigányzene. — Szombaton: 12.00 Déli harangszó után kamarazene. 4.15 Jogtudományi előadás. 5.00 Irodalmi délután. 5.40 Az 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 7.00 Felolvasás. 7.40 Magyaros est. Bodán Margit énekel cigányzenekari kísérettel 9.30 Operettrészletek. 10.45 Gramofonzene.

Zarándi meséi.

Quod licet Jovi . . .

A makói gimnáziumnak három fiatal tanára egyszerre ment sor alá. Egyikük se volt odavaló, így hát szokás szerint legutoljára, az idegenekkel együtt kerültek elő. (Tudvalévő dolog, hogy a makói idegenek közt igen sok benszülött hagyománykereskedő is találtatik). A három tanárt külön terembe szőlítették, hogy sorozási kosztümbe vetközzenek.

A figyelem igen jól esett s mindhárman siettek tulesni a kellemetlenségeken. Azonban bizalom ide, bizalom oda, a szobában egy valódi makai rendőr is tartózkodott.

Már majdnem készen voltak a toilettükkel, amikor megnyílik az ajtó és se szó, se beszéd, egy Eötvös utcai polgártárs veti le a kabátját és vetközni kezd.

A rendőr hivatása magaslatán rászólt:

— Itt nem szabad vetkezni, — menjen ki!

— Nü, hát azok?? — kérdi a polgártárs hamisítatlan stilusban.

A rendőr sietett megadni a kellő információt:

— Ami szabad a lúnak, nem szabad a számárnak. Maga nem tanár ur!

— Kérjük előfizetőinket és hirdetőinket, hogy az előfizetési, illetve hirdetési díjakat csakis lebeglyezett, szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki a kiadóhivatal által hozzájuk küldött pénzbeszedőinknek. Pénz felvételére más nem jogosult; esetleg másnak kifizetett összegeket nem ismeri el a KIADÓHIVATAL.

SZŐNYEGEKET

művészi kivitelben, országosan elismert, legjobb készítőjénél vásároljunh.

MINDENFÉLE SZŐNYEGEK

szakszerű javítását jutányosan vállalom.

Állandó kiállítás!

Gépi szőnyegek, takarók, paplanok, átvetők, függönyök stb. jutányos árban kaphatók.

Gábor szőnyegáruháza
Rosmann-palota, Kárász-u. 8.

Szegedi leventék.

Még ma is élénk emlékezetben él az a feledhetetlen kép, amely a Harmsworth-felvonuláson tárult a nézők elé. Annyi azonban bizonyos, hogy az impozáns tömegből az ünneplő közönséget a pompásabbnál-pompásabb kinézésű levente alakulatok hangolták még nagyobb lelkesedésre. Érdeemes tehát ezekről a leventékről, a magyar földnek az egyszerű fiairól, néhány szót szólni és elmondani, hogy milyen szépek voltak ezen az ünnepségen, milyen fegyelmezetten, milyen büszkén lépegettek és verték a „mars einzt”. A legtöbbje, tulnyomó többsége gyermekifjúságának teljében tiszteltgette el a lord fia előtt, aki látható élvezettel szemlélte ezt a sok apró mokány magyart.

Évek óta mennyi türelem, mennyi tanítás, idő, büntetés, dicséret pazarlódott a leventékre. De megérte. A sok ezer kis névtelen magyar a sportnak szeretetével a lelkében, a hazáért izzó rajongással szívében megy a Harmsworth uton, a Rothermere uton, a kicsi lábuk alatt, hallga csak, mint dübörög a föld . . . Erdély felé menetelnek, Pozsonyba visz a hitük, Kassáért véresre maratná magukat, Ujvidékért a testüket dobnák oda a konclesőknek.

Szeretet, okos beszéd, okos tanítás, szegedi leventék példája mindenkit leventévé tesz ebben az országban.

(g. a.)

A Ferencváros szegedi szereplése. végre meghozta a városnak a várva-várt tavaszi attrakciót.

Juniusnak kellett elkövetkeznie, amíg végre Szeged is izelítőt kaphat a nagy országos eseményekből. Gyatra bajnoki mérkőzések, husvét, pünkösd minden attrakció nélkül, kiaknázatlan vásárnapok után érkezik ma Ferencváros immáron világhírű csapata Szegedre. A város minden valamirevaló tényezője érzi, hogy a Ferencváros holnapi mérkőzése több csak egy kisorsolt bajnoki mérkőzés lejátszásánál, vidéki sportünnep ez, Szeged sportünnep, amelyen 10.000 ember mámoros ünneplése ad csodálatos keretet a Ferencváros—Bástya mérkőzésnek.

E pillanatban igazán nem fontos az, hogy mi is lesz az eredmény. A Ferencváros már bajnok, a Bástya kikerült a veszedelmes zónából, teljesen egyre megy, hogy hatodik, hetedik, vagy nyolcadik helyen végez-e. Az a lényeg, hogy Ferencváros holnap szegedi pályára lép, szegedieknek játszik és itt mutatja be azt a hatalmas futball-tudományát, amely előtt rövid két hét alatt a Sláviának, a Blackburn Roversnek és a Viennának kellett meghajolni.

A félelmetes Takács, a vitán felül álló legjobb magyar centerhalf Bukovi, az őserőtől duzzadó rusztikus Turai, a finom huzások és szép gólok nagymestere Takács II. és a népszerű Kohut bombák megszemélyesítője ma olyan páratlan népszerűségnek örvendenek, amire alig van példa a magyar futballsport történetében.

A Bástyától vajjon mit vár Szeged? Bizakodó, vagy a helyzetet nagyon is sötét színben látó véleményeket hallatnak nyakra-főre. Nem ritka az a szédítő optimizmus, amely esküszik a döntetlenre, de egy másik szélsőséges vélemény már a komikumba fullad, amikor nyolc gólos vereségről álmodik.

Mi azt hisszük, hogy a Ferencváros is, meg a Bástya is elsősorban a szép játékra fekteti majd a fősúlyt. Kell a Ferencvárosnak, hogy jó benyomásokat hagyjon Szeged népében és ezért már a dolog természeténél fogva is az ő játékát bizonyára a nem mindent elsőpró iram fogja jellemezni.

A Bástya a Ferencváros szép játékára csak szép játékkal felelhet.

Vasárnap játszák le az amatőr bajnokság utolsó fordulóját.

A Ferencváros—Bástya mérkőzés mellett minden más esemény eltörpül. Az amatőröknek vasárnapra esik az utolsó fordulójuk és azokat a mérkőzéseket, amelyeket Szegedre sorsoltak ki, ügyesen a Bástya—Ferencváros meccs elé állították a programba.

Igy azután a Szak-pályán hármas mérkőzés lesz. Még pedig először az

UTC—KEAC

meccs kerül sorra, amely kétségtelenül igen heves és izgalmas lesz a maga nemében, Utána jön a

SzVSE—Zrínyi-KAC

találkozó, amely már nivó tekintetében is feltétlenül érdekesnek ígérkezik.

Ez a két csapat már a múltban is igen nagy küzdelmet vívott egymással és találkozásuk mindig a szegedi amatőr-sport nagy eseménye. A régi riválisok holnap is bizonyára a régi kedvvel és régi hévvel fognak küzdeni a jobb és előkelőbb helyezéért.

100 kilométeres kerékpárverseny.

A vasárnapi nagy futballprogram mellett nem szabad megfeledkezni arról a szép kerékpárversenyéről, amelyet a Zrínyi-KAC rendez a Szeged—budapesti országuton. Ennek a versenynek kiemelkedő száma a 100 kilométeres futam, amelynek győztese aranyérem díjazásban részesül. Start délelőtt 10 órakor a tüzoltólaktanyánál, cél ugyanott.

Színház.

Heti műsor.

Vasárnap délután: A Gyurkovits-fiúk.

Vasárnap este: János vitéz. (Fedák Sári vendégfelléptével. Bérletszünet.)

Hétfőn: Borcsa Amerikában. (Fedák Sári vendégfelléptével. Premiérbérlet.)

Kedden: Borcsa Amerikában. (Fedák Sári vendégfelléptével. A. bérlet.)

Szerdán: Antónia. (Fedák Sári vendégfelléptével.)

Csütörtökön délután: A Gyurkovits-fiúk.

Csütörtökön este: Borcsa Amerikában. (Fedák Sári vendégfelléptével.)

Pénteken: Borcsa Amerikában. (Fedák Sári vendégfelléptével.)

Szombaton: Antónia. (Fedák Sári vendégfelléptével.)

Vasárnap délután: Nem nőszülök!

Vasárnap este: Borcsa Amerikában. (Fedák Sári vendégfelléptével.)

A színházi iroda hírei:

A színház jövő hete. — János vitéz — Fedák Sárral! Mindazok, akik ott ültek péntek este a színház szorongásig megtelt nézőterén és átadhatták magukat annak a gyönyörűségnek, amit Fedák Sári utólérhetetlen művészete, egyénisége, szépsége és eleganciája varázsolt a közönség lelkébe, ünnepnek tekintették ezt az estét; a színház művészet ünnepének. A szegedi színház sok sikert és lelkesedést látott falai között egyedül álló az, amit Fedák Zsazsa, a világszerte is ismert legmagyarabb művész-

nő pénteken este művelt a szegedi közönséggel. Nem volt még példa arra, hogy a színpad és nézőtér közötti kontaktus ennyire intenzív, ilyen egytak-
fusra-lüktető, ennyire átérzés-teli lett volna, mint Fedák Zsazsa játéka nyomán. A régi, legendás, istenteremtette művészet hangja, mozgása, gesztusa; a régi legendás nagy színházi események hangulata sugárzott belőle színészekre, közönségre egyaránt és hosszú időig dédelgetett emlékkép fog fennmaradni a szegedi színház történetében.

A színház vezetősége elgeet akarván tenni minden óhajtsáknak, műsorra tüzte Fedák Zsazsával a János vitéz-t, a legszebb, legpoétikusabb magyar operettet, amely éppen Fedák nevével indult végtelen dicsőséggel övezett útjára. A Nemzeti Színház, az ország első drámai színpada is méltónak ítélte Kacsóh Pongrácz és Bakonyi Károly örökéletű daljátékát, de Fedák Sári tüneményes művészetét is arra, hogy reprezentatív módon ujtsa fel a klasszikus remekművek hajlékában a János vitézt, Fedák Zsazsával Kukoricza Jancsi szerepében. A szegedi színház vasárnap esti közönsége is részesülni fog ebben a kivételesen nagy művészi élményben, mert Kacsóh, Bakonyi és Fedák Sári olyan együttes érték, aminek elérésére a világ bármelyik színpada is hiába törekednék.

A vasárnap esti János vitéz közönsége boldog lehet, mert részesévé válik egy művészi eseménynek, amely a magyar zene, a magyar írói géniusz és a magyar színjátszó erő isteni tűzben ra-

gyogó összetevőiből alakul és amely egyben Fedák Sári körülrajongott művészi pályájának egyik legjelentősebb sikerét is reprezentálja.

Ünnepi diszeloadás lesz a János vitéz; mindenképpen ünnep, amelyre a színház vezetősége és a daljáték többi szereplői, mint Neményi Lili, Sz. Patkós Irma, Egyed Lenke, Páger, Herczeg, Veszely, Keleti, valamint Sziklai rendező és Beck karnagy tudásuk teljével és szívük egész lelkesedésével készülnek.

Borcsa Amerikában — Fedák Sárral Borcsa szerepében. — Török Rezső, Emőd Tamás és Nádor Mihály zenés-játéka a fővárosi színházi évadnak szintén emlékezetes étappe-ja volt. Ez az átütő siker — a már említett szerzők mellett, — természetesen elsősorban és kizárólagosan Fedák Sárral volt köszönhető, aki ebben a kedves és szellemes bohóságban is legjavát adta az őt mindenképpen jellemző, teljesen egyéni, kikristályosodott játékművészetének. A színház vezetősége óriási áldozatkészséggel állította ki ezt a színes, gazdag és fényes keretet igénylő revüt, hogy méltó legyen Fedák Sári művészi színvonálához. A Borcsa Amerikában, amelynek többi szerepeit Pártos Klári, Egyed Lenke, Herczeg Vilmosné, Tolnay, Jávör, Bilcsi és Tarnády játsszák, Sziklai rendezése és Beck vezénylése mellett hétfőn kerül bemutatásra és kedden, csütörtökön este, pénteken és vasárnap este szerepel a színház műsorán.

Antónia — Fedák Sárral. A pénteki bemutató óriási sikerének hatása

Olvasóinkhoz!

A Szegedi Szemle minden igaz és közérdekű ügyben bárki rendelkezésére bocsátja hasábjait. Pártoljuk azt a lapot, amely kizáróan városunk ügyeivel foglalkozik!

Felhívás!

Felhívjuk a **Phönix** életbiztosító, a **Turul** élelbiztosító, a **Magyar Országos** biztosító, az **Atlasz** biztosító, a **Gizella** élet- és hozománybiztosító, valamint a **Consolidated** angol életbiztosító régi ügyfeleit, hogy a miniszteri rendelet értelmében igényjogosultságukat kötvényszámmal jelentsék be 1928 augusztus 1-ig a PHÖNIX ÉLETBIZTOSÍTÓ társaság vezérügynöksége Szeged, Kigó-u. 2. sz. alatt.

következtében, — amint az a föntiekből látható, — a színház vezetőségének sikerült Fedák Sárít megnyerni arra, hogy vendégszereplését az egész jövő

hétre kiterjessze. Ennek keretében a diadalmas sikerű *Antónia* a premiér színpadposztálásában, Fedák Sári vendégfellépésével még szerdán és szombaton kerül

bemutatóra.

Csütörtökön délután a Gyurkovits-fiuk, vasárnap délután pedig a *Nemzősülök!* szerepel a színház műsorán.

H a t ó s á g i k ö z l e m é n y e k.

Felhívás

az Államerdészeti Tisztviselők
Gyermekeink nevelését segé-
lyező Alapból az 1928—1929.
tanévben kiosztható segélyek
ügyében.

A m. kir. földmivelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező Alapból az 1928—29. tanévre szóló segélyek az 1928. évi augusztus havában kerülnek kiosztásra. Segélyben részesülhetnek az állami erdészethnél alkalmazott tényleges szolgálatban álló, nyugdíjazott és elhalt tisztviselőknek (erdőtiszteknek, erdészeti tanároknak, erdészeti mérnököknek, kincstári erdészeti orvosoknak, erdőszámvevőségi tisztviselőknek, irodatiszteknek) mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, ha az alább felsorolt belföldi intézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1928—29. tanévre felvétettek, továbbá ha az 1927—28. tanévben a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványaikban kitüntett összes osztályzatuknak legalább fele kitünő, jeles, igen jó, vagy jó. Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja. Azok a tanintézetek, melyeknek rendes tanulói a segélyben részesíthetők, a következők:

A) **Fiugyermekek részére:** az erdőmérnöki főiskola, gimnáziumok, reáliskolák, felső kereskedelmi iskolák, tanítóképzők, felső ipariskolák, polgári iskolák, tejipari szakiskolák és földmives iskolák.

B) Leánygyermekek részére: leánygymnáziumok, országos magyar iparművészei iskola, tanítónő — óvónő és nevelőképző, női kereskedelmi tanfolyam, felső női ipariskola, felső leány iskolák és polgári leányiskolák.

C) **Mindkét nembeli gyermekek részére:** az elemi iskolák azzal a korlátozással, hogy a fiúgyermekek és az I—IV. osztályba járó leánygyermekek segélyben csak akkor részesülhetnek, ha megfelelő helybeli tanintézet hiányában **házon kívül** másutt kénytelenek tanulni. Atyátlan- anyátlan árvák minden esetben szülői házon kívüli tanulóknak tekintetnek. Siketnémák, vakok stb. oktatására szolgáló gyógy-pedagógiai intézetek és pedig tekintet nélkül a gyermekek életkorára és előképzettségére. Más tanintézetek tanulói, — a fentebb felsorolt tanintézetek rendkívüli, vendég és magán tanulói, nemkülönbön a különböző időszakos tanfolyamok hallgatói segélyben **nem** részesíthetők.

A segélyek adományozása a folyamodó tisztviselő, illetőleg árva vagyoni viszonyainak számbavételével történik. Egyenlő igényjogosultság mellett előnyben részesülnek az árvák s azok a tisztviselők, kiknek több ellátatlan gyermekük van, vagy akiknek hivatali székhelyén tanintézet nincsen.

A tisztviselők rendszeren csak egy gyermek nevelésére nyerhetnek segítyt; a segíty a Szabályzat értelmében mindenkor csak egy tanévre szól. A segítyben részesülő a következő tanévben is részesülhet segítyben, de csak

uj kérvény alapján. Az alap a segélyeket csak abban az esetben szolgáltatja ki, ha a gyermeknek az illető tanintézetben **megtörtént felvétele** megfelelőleg **igazolható.**

A segélyezés iránt benyújtott kérvényekben okvetlenül ki kell tüntetni: a **folyamodó évi fizetést, illetőleg nyugdíját**, összes elálatlan **gyermekének számát** és korát, a **tanintézetet**, melyet látogatni fognak, az esetleg élvezett ösztöndíj, vagy más ilyenmí állandó segély összegét: s a kérvényhez csatolni kell az összes gyermekek legutolsó iskolai bizonyítványait, nemkülönb a **szülők vagyoni állásáról szóló hatósági bizonyítványt**, illetőleg atyátlan-anyátlan árváknál az árvaszék igazolványát.

Felhivom az érdekelt szülőket, illetőleg gyámokat, hogy az alapból nyerhető segélyek adományozására irányuló **bélyegtelen** kérvényüket: „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező Alan Intéző Bizottságához” (Budapest, V., ker. Kossuth Lajos-tér 11. szám, III. emelet 308. ajtó) címezve továbbítás céljából a lakóhelyükön lévő, vagy az ehhez legközelebb fekvő valamelyik állami erdészeti hatóságnak adják át, vagy esetleg közvetlenül postán maguk küldjék el, de mindenestre oly időpontban, hogy a **kérvény legkésőbb július hó 8-án Budapesten rendeltetési helyén legyen.**

Budapest, 1928. évi május hó
11-én.

M. kir. földmívelésügyi
miniszter.

Értesítjük olvasóinkat,

hogy a „Phönix“ Biztosító Társasággal való megállapodásunk alapján **mindenki, aki legalább egyezer pengős biztosítást köt** a fenti intézetnél, (Kigyó-utca 2.): **a Szegedi Szemlét egy évig ingyen kapja.** Ezt a kedvezményt a már meglévő előfizetőinkre is kiterjesztettük.

A Szegedi Szemle kedvezményes cégei

Az alant felsorolt cégeknél előfizetőink és olvasóink bevásárlásaiknál szelvényünk ellenében a megjelölt árkedvezményben részesülnek.

Acéláru és fodrászati cikkek:

Dosztig Andor, Tisza Lajos körút 39.
(Ártézi kutnál) 5%

Ágytoll és pehely:

Rosner Ödön, Petőfi S.-sugárút 12 5%

Bazár:

László Árpád, Tisza Lajos körút és Károlyi ucca sarok. Óriási választék különleges szegedi papucsokban, gyermekcipőkben, szandálokban és kötött-szövött árúban. 5%

Betegápolási cikkek, sérv- és hasköntők:

Balogh és Társa, Hid ucca 1. 5%

Bőr és bőrdíszmű:

Lacher József, Kárász ucca 12. 3—5%

Bőröndös:

Wambach Ferenc, Kelemen u. 2. 5%
Javitásokat, alakításokat hozott anyagból jutányos árban készítenek.

Butor:

Schaffer Testvérek Feketesas u. 19 3%
Műbutorok, Slavónia tömörfa hálók. Mindennemű lakásberendezések.

Mülhoffer Albert, Széchenyi tér 5%

Cipőfelsőrész készítő és cipész:

Máté Jenő és Társa, Gizella tér 4. sz.
5 és 10%

Diszmű, üveg és porcellán:

Schillinger Mór, Klauzál tér 8. 3%

Étkezde:

Nemzeti Étkezde, Templom tér 3.
Menünél 5%, étlap szerint 10%

Férfi és gyermek ruhák:

Balázs és Petri, Széchenyi tér 2. 5%

Festék, lakk és háztart. cikkek:

Kardos Sámuel és Fia Valéria tér 1. 5%

Fotó cikkek:

Kellner látsszerész, Kárász ucca 14.
szám 3—5%

Gyermekekcsik:

Machnik Gyula, Kossuth Lajos-sugárút 6. sz. 5%

Hangszerész:

Braun Mihály, Somogyi ucca 15. 8%

Harisnyák, keztyűk:

Lusztig Imre, Széchenyi tér 2a. 5%
Kötött-szövött árú nagy választékban.

Tetőtől talpig ruházkozhat:

Földes Izsó, Kárász ucca 7. Mindennemű férfi-, fiu- és gyermek ruházati cikkek és az összes uridivat újdonságok. Mérték utáni angol uri szabóság. 3 és 5%

Illatszertár:

Széchenyi illatszertár, Széchenyi tér (Kék csillag mellett) . . . 10%

Irodaberendező- és mechanikai vállalat:

Wirth és Rengey, Horváth M. u. 7. 3%
Remington írógépek, számoló, számozó és sokszorosító gépek nagy raktára. Speciális irodabutor gyártás.

Írógép:

Első Szegedi Írógép Vállalat (Keller) Széchenyi tér 8. Telefon 3—63. Írógépek újak és használtak. Írógépjavitás, évi jókarbantartás. Állandó gépirási tanfolyam. 5%

Jégszekrények:

Jégszekrények, háztartási és mérszáros, egy- és kétajtósak legolcsóbban beszerezhetők Fekete Nándornál, Kossuth Lajos sugárút 18. 3%

Kárpitos és díszítő:

Mülhoffer Albert, Széchenyi tér 5%

Keztyűs és kötszerész:

Ifj. Orth Pál, Iskola utca 11. A legfinomabb keztyűk, hasköntők, sérkötők, suspensariumok egészségügyi cikkek 5%

Képkeregető:

Freimann Miksa, Takaréktár u. 8. 10%

Könyv- és papirkereskedő:

Csanádi Imre, Takaréktár utca 8. Telefon: 5—59. 5%

Kötött szövött árú és harisnyák

Koncz Salamon, Mérey ucca 6. Délmagyarország legnagyobb és legolcsóbb harisnya kereskedője. Harisnyák negyedtucat ételnél angróárban. 5%

Lampel és Hegyi, Tisza Lajos körút Püspökbazár épület) . . . 5%

Női férfi és gyermek kelengye:

Lednitzky József és Társa, Kárász ucca 6. szám. 5%
Köztisztviselőknek hitelt nyújtunk.

Órás és ékszerész:

Tóth József Kölcsey ucca 7. szám. Legolcsóbb beszerzés a fenti cikkekben stb. 6 havi részletfizetésre is. Állandó nagy raktár, nagy javító műhely. Alpine svájci óra vezérképviselő. 3%

Rádió és villamossági cikkek:

Deutsch Albert, Kárász utca . . . 3%

Rőfös és divatáru:

Szalma Ferenc, Tisza Lajos körút (Püspök bazár) 5%

Kurucsev Sándor, Széchenyi tér 5%

Angol férfi- és női szövöttek, bársonyok. Mindennemű ruha és kabátselymek. Ágy- és asztalgarnitúrák, átvétők, függönyök, paplanok, futó és nagy szőnyegek minden méretben. — Damasztok, vásznak, schiffonok, zsi, hierék nagy választékban haphatók.

Csillag József Tisza L. körút 36. 5%

Uri és női divat:

Boros Miksa, Széchenyi tér 15. 5%

Szőnyegáruház:

Gábor Szőnyegáruház Kárász u. 8. 5%
Mindennemű szőnyegek művészi kivitelben, nyári takarók, paplanok, átvétők és függönyök stb. legolcsóbb bevásárlási forrás. Szőnyegek szak-szerű javítása.

Textil és divatárúk:

Dr. Salgó és Társa textil ker. r.-t. (Ezelőtt Excelsior) 5%

Vasárúk:

Kálló Sándor, Attila ucca 5. szám. 5%

Vasbutor és kárpitos árúk:

Rubin József, Kossuth L. sug. 8. 5%

Zsák, zsineg és kötélárúk:

Bakay E. Hid utca 2. 3%

SZEGEDI SZEMLE

Árengedményre jogosító

bevásárlási szelvény.

**Magyar
Kender-, Len- és
Jutaipar
Részvénytársaság**

Sürgőnycim : VULPES SZEGED.
Telefon : 19, 592, 755.

Biztosítson

Európa egyik legnagyobb
társulatánál

a

Phönix-nél

Vezérügynökség :
Szeged, Kigýó-utca 2. sz.
Telefon 129.

Rubín József

kárpitos és diszító mester

ÜZLETÉT

Kossuth Lajos

sug. ut 8. sz. alá

helyezte át,

hol mindennemű kárpitos
munka a legtökéletesebben
készül: Ottománok, átvétők,
matracok, sodronyok, vas- és
rézbutorok állandó nagy rak-
tára. **Kedvező fizetési fel-
tételek. Tisztviselőknek
árengedmény.**

Alapítva: 1876. Telefon: 1465.

ZEISS

különlegességek:

KELLNER

40 év előtt alapított
cégénél.

KÁRÁSZ UCCA 14

Fényképező gépek.
Kényelmes fizetési
feltételek.

A
„Kis Tisza“ étterem
Dugonics-tér 2. sz. a.

bőséges,
izletes és olcsó ebédeket,
vacsorákat szolgál fel
közönségének. Próbálja
meg!

Olcsó abbonement!

Tulliusz József vendéglős

tisztelettel értesíti n. b. vendégeit,
hogy a Tabán- és Pille-utca sarkán
ujonnan berendezett

kerthelyiségét

megnyitotta. Tekepálya, állandóan
frissen csapolt sör, elsőrangú bo-
rok, hideg ételek, figyelmes kiszol-
gálás. Kérem vendégeim és ismer-
őseim szíves pártfogását:

Tulliusz József

